

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองเก่านครราชสีมา

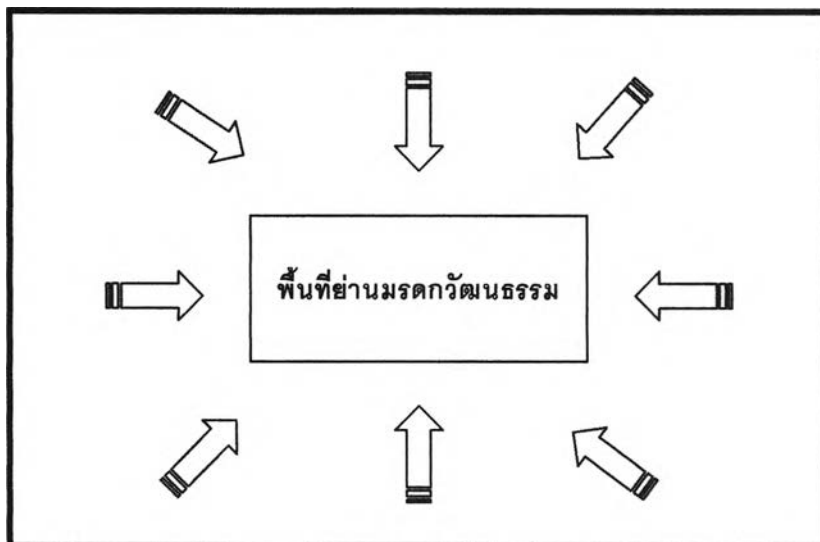
ผลการวิเคราะห์เป็นการวิเคราะห์เชิงพื้นที่โดยผู้วิจัยเพื่อให้เห็นสภาพปัจจุบันที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งในแต่ละย่านกลุ่มมรดกวัฒนธรรมมีลักษณะภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไป และผลการวิเคราะห์โดยการสัมภาษณ์จะเป็นผลของทัศนคติของชาวเมืองที่มีต่อสถานการณ์ของมรดกวัฒนธรรมผลการวิเคราะห์ทั้งสองจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถประเมินรูปแบบ ข้อเท็จจริง ความเร่งด่วนของการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองโดยรอบมรดกวัฒนธรรม

5.1 ผลการวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองโดยผู้วิจัย

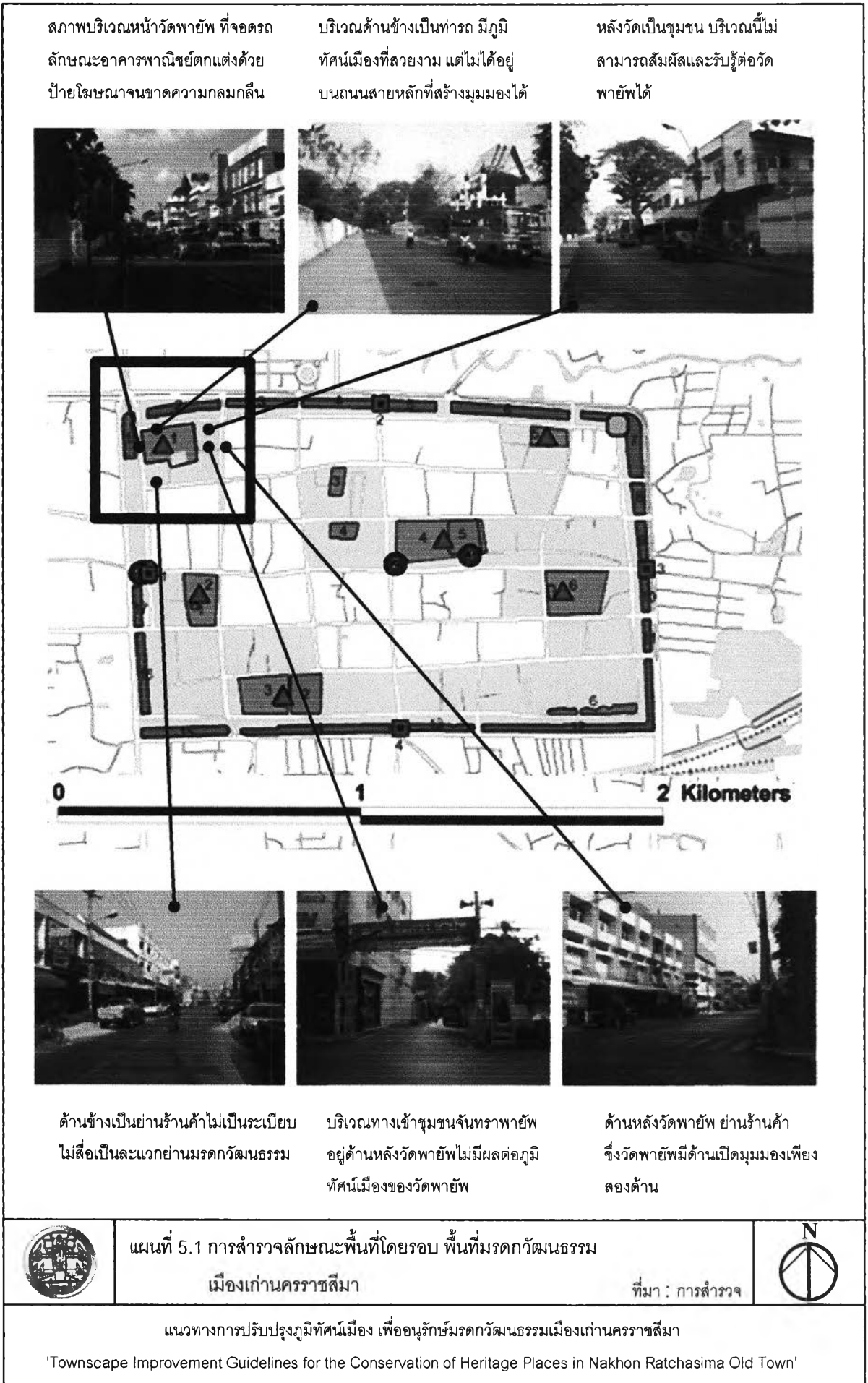
5.1.1 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภูมิทัศน์เมืองรอบกลุ่มมรดกวัฒนธรรมเชิงพื้นที่แต่ละกลุ่ม

สภาพปัจจุบันโดยรอบมรดกวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มมรดกวัฒนธรรม แบ่งได้เป็นกลุ่มย่านได้ดังนี้ (1) ย่านวัดพายัพ (2) ย่านอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี (3) ย่านวัดสระแก้ว (4) ย่านสะพานขาว (5) สระบัวย่านวัดและศาลพระนารายณ์ (6) ย่านวัดบูรพ์ (7) ย่านวัดอีสาน (8) ย่านสะพานกลาง

ในการศึกษาวิเคราะห์ในแต่ละย่านมรดกวัฒนธรรมเพื่อวิเคราะห์สภาพภูมิทัศน์เมืองในปัจจุบันของมรดกวัฒนธรรม โดยการสำรวจในแต่ละย่านพื้นที่โดยเทคนิคการจัดองค์ประกอบภาพจากการบันทึกมุมมองที่เกิดขึ้นโดยรอบพื้นที่ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในแต่ละพื้นที่ย่านกลุ่มมรดกวัฒนธรรม ได้ดังนี้

ภาพ 5.1 แสดงลักษณะการบันทึกภาพรอบย่านมรดกวัฒนธรรม เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาพที่เกิดขึ้น

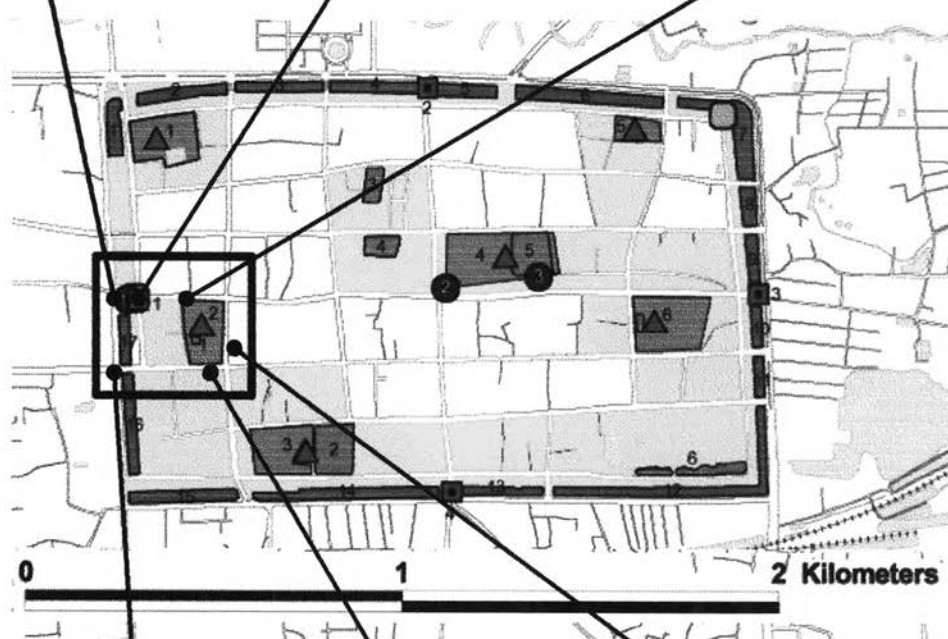
ภาพถ่ายทางอากาศ ถูกล้อมรอบด้วยอาคารพาณิชย์ ซึ่งในรายละเอียดอาคารควรสื่อรูปแบบสอดคล้องมากกว่านี้

บริเวณกลุ่มอาคารด้านหน้าอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ภูมิทัศน์เมืองถูกคุกคามโดยป้ายโฆษณา ทำให้ภูมิทัศน์เมืองเสื่อมโทรมลง และสภาพอาคารทรุดโทรม

ด้านหลังอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีความขัดแย้งของรูปแบบอาคารขาดความต่อเนื่องของรูปด้านอาคาร

ห้างสรรพสินค้าหน้าอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี และอาคารพาณิชย์มีสภาพทรุดโทรมกับการตกแต่งอาคารที่จุดขาด

กลุ่มร้านค้าริมกำแพงวัดบึง ซึ่งเป็นลักษณะทำให้ทางเข้าวัดบึงสังเกตเห็นได้ยากมาก

ทางเข้าด้านหลังวัดบึง ซึ่งเป็นด้านเดียวที่มองเห็นวัดบึง ไม่เด่นชัดเท่าที่ควรในการรับรู้

แผนที่ 5.2 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา กลุ่มย่านอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

ที่มา : การสำรวจ

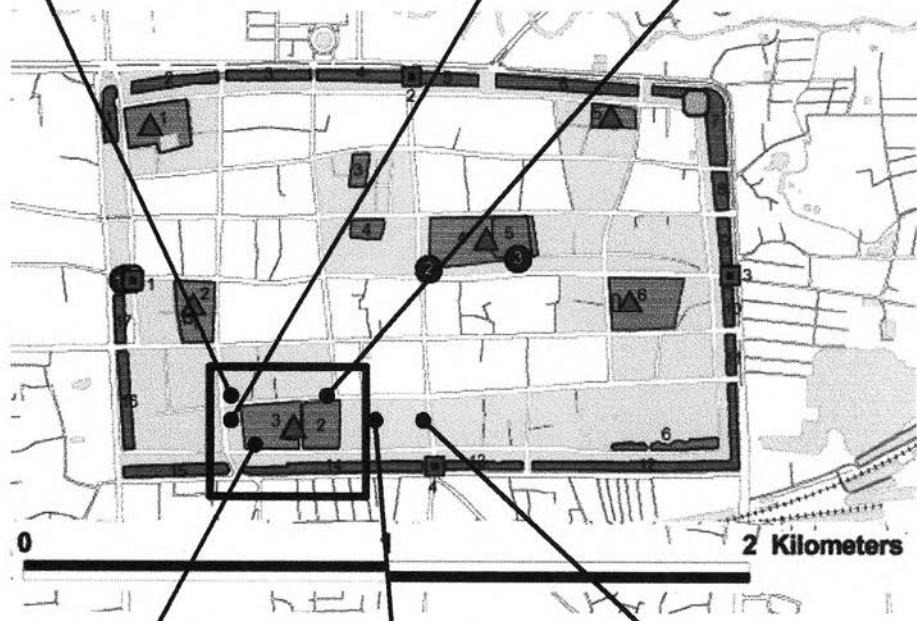
แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา

'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

สภาพอาคารเก่า และตกแต่ง
 คุกคามทางเท้าไม่ดึงดูดสู่พื้นที่วัด
 สระแก้ว ซึ่งถนนสายนี้เป็นทาง
 หลัก

มุมมองที่สวยงามสู่ศาลนครราชสีมา จากถนน
 บริเวณวัดสระแก้ว

บริเวณสระแก้ว มีการจัดการอย่าง
 ดี ชาวการตั้งดูความสนใจ และ
 พื้นที่กิจกรรมบริเวณสระแก้ว ซึ่ง
 เป็นศักยภาพของพื้นที่

บริเวณวัดสระแก้ว ภูมิทัศน์เมืองมี
 บรรยากาศค่อนข้างแข็ง ถูกอาคารบดบัง

กลุ่มอาคารด้านหลังวัดสระแก้ว
 เป็นที่พิกัดจากรถได้รับตกแต่ง
 อย่างดี ซึ่งจุดศักยภาพในการ
 เชื่อมโยงระหว่างมรดกวัฒนธรรม

ย่านกิจกรรมบริเวณเส้นทาง
 เชื่อมโยงระหว่างวัดสระแก้วกับ
 ประตูไชยณรงค์มีอาคารเก่าที่
 น่าสนใจ เพียงแต่ถูกบดบังโดยป้าย

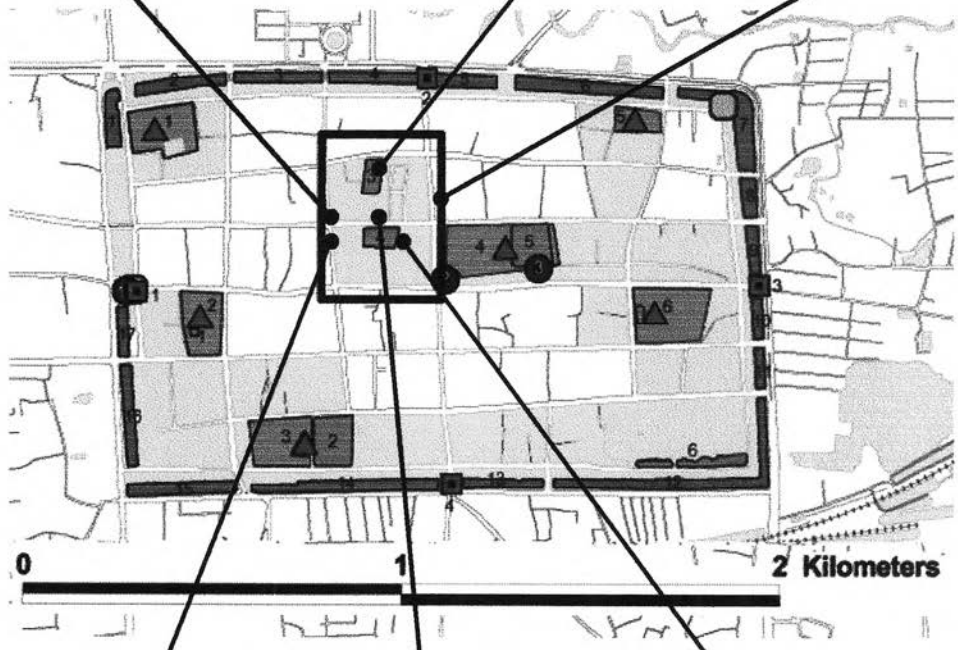

แผนที่ 5.3 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า
 นครราชสีมา กลุ่มย่านวัดสระแก้ว

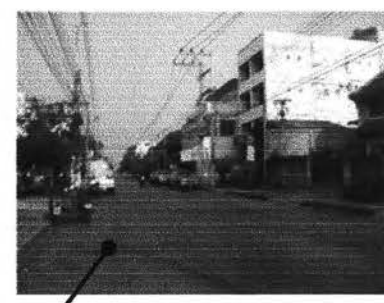
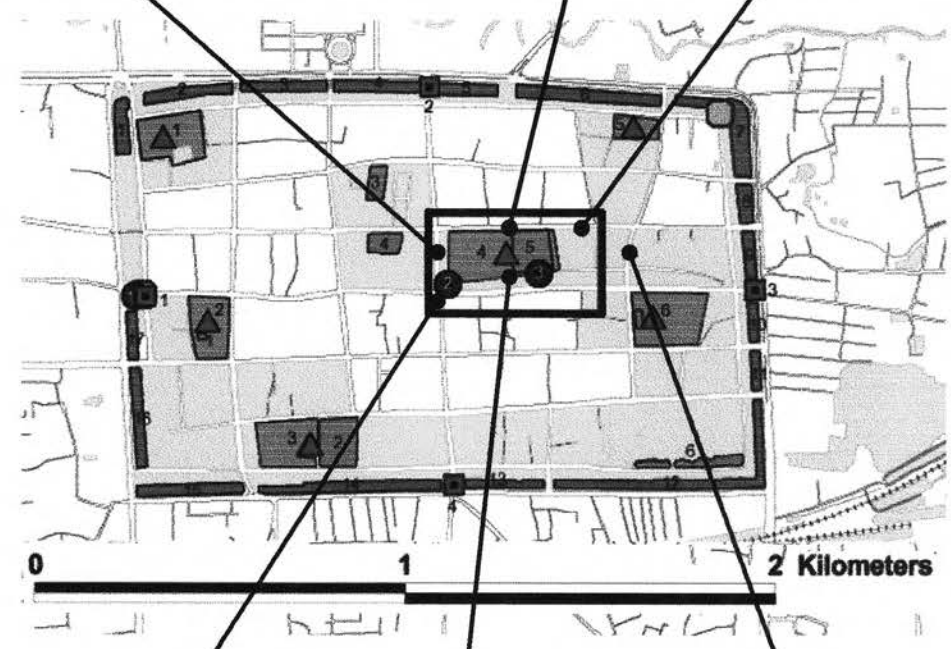

ที่มา : การสำรวจ

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

<p>ย่านอาคารเก่า ร้านค้ามี ลักษณะอาคารที่เป็น เอกลักษณ์ ควรได้รับการ ปกป้องรักษาไว้</p> 	<p>พื้นที่สระน้ำโบราณ สระบัว สถาปัตยกรรม โบราณการใช้ที่ดินอย่างคุ้มค่า จนเป็น ภูมิทัศน์เมืองที่ถูกปล่อยทิ้ง ควรได้รับ การบูรณะฟื้นฟู</p> 	<p>ย่านร้านพาณิชย์กรรมสมัยใหม่ขาด เอกลักษณ์ที่เมืองเก่า ภูมิทัศน์เมืองที่ เกิดขึ้นมีความรกร้างสาวยตา</p>
		
		
<p>ถนนมิตรภาพในทิวทัศน์ ย่าน สำนักงาน ภูมิทัศน์เมืองบริเวณนี้เริ่มมี ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มอาคาร สมัยใหม่กับเก่าควรมีแนวทางรักษาไว้</p>	<p>ถนนหน้าสระขวัญ เป็นย่านพาณิชย์ กรรม ระยะถนนอาคารไม่ หนาแน่น เพียงแต่การตกแต่งด้วย ป้ายทำให้ขาดความกลมกลืนไป</p>	<p>พื้นที่สระขวัญได้รับการอนุรักษ์ไว้ เพียงแต่มีได้ลงในรายละเอียดของ การอนุรักษ์ ทำให้ปัจจุบันสระน้ำ ทุดโทรม ทำให้ด้อยค่าลงไป</p>
	<p>แผนที่ 5.4 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา กลุ่มย่านสระขวัญ สระบัว</p>	<p>ที่มา : การสำรวจ</p>
<p>แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา</p> <p>'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'</p>		

<p>ทางเข้าวัดพระนารายณ์ด้านศาลหลักเมือง ลักษณะทางเข้า ไม่ดึงดูด สังเกตยาก และมี สภาพทรุดโทรม ควรได้รับการบูรณะฟื้นฟู</p>	<p>สภาพกำแพงวัด ด้านเปิดมุมมองภูมิ ทัศน์เมืองที่มีศักยภาพเพียงด้านเดียว ของวัดพระนารายณ์ สภาพทรุดโทรม เป็นอย่างมาก</p>	<p>ย่านที่อยู่อาศัย หลังวัดพระ นารายณ์ไม่มีการเชื่อมโยงกับวัด แต่อย่างใด ในการปรับปรุง สามารถทำได้โดยการป้องกันรักษา</p>
		
		
		
<p>ศาลหลักเมืองถูกบิบบพื้นที่โดยอาคาร พาณิชย์ พื้นที่ปัจจุบันไม่สามารถรับ กิจกรรมที่เกิดขึ้นได้ ควรมีการปรับปรุง โดยการรื้อถอน สร้างใหม่โดยรอบพื้นที่</p>	<p>ย่านร้านค้าพาณิชย์ริมทางเข้าวัด เป็นลักษณะอาคารพาณิชย์ สมัยใหม่ ถูกบดบังจนไม่สามารถ สังเกตทางเข้าวัดได้เลย</p>	<p>ย่านร้านค้าบริการ เชื่อมโยงไปยัง วัดบูรพ์เส้นอาคารมีความต่อเนื่อง น่าสนใจ ควรเพิ่มเติมในพื้นที่ ทางเดินให้ง่ายต่อการเข้าถึง</p>
	<p>แผนที่ 5.5 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมากลุ่มย่านวัดและศาลพระนารายณ์มหาราช</p>	
<p>แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา 'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'</p>		

ตึกโรงแรมร้างหน้าวัดบูรพ์ มีความ
ขัดแย้งเป็นอย่างมากของอาคาร และ
สายไฟที่ระโยงระยางทำให้ภูมิทัศน์
เมืองรกทึบทางสายตา

ทางถนนจอมพลข้างวัดบูรพ์ ประตูพล
ล้าน มีความสง่าสวยงาม ควรมีการจัด
ระเบียบรูปแบบร้านค้าหน้า บริเวณ
ทางเท้า

ย่านที่อยู่อาศัยหลังวัดบูรพ์ เป็น
ชุมชนที่ไม่หนาแน่นมากลักษณะ
อาคารมีเอกลักษณ์และน่าสนใจ

ภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นเป็นบริเวณหน้า
วัดบูรพ์ที่มีความทรุดโทรม และรก ควร
ทำการบูรณะฟื้นฟู

ลักษณะป้ายบ่งบอกย่านชุมชน
และภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นไม่สื่อ
บรรยากาศของชุมชนวัดบูรพ์
เท่าที่ควร

ย่านร้านค้าบริการ ข้างวัดบูรพ์มี
บรรยากาศย่านที่สวยงาม ควรปกป้อง
รักษาโดยการจัดระเบียบบริเวณ
ทางเดินเท้าและรูปด้านอาคาร

แผนที่ 5.6 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า
นครราชสีมากลุ่มย่านวัดบูรพ์

ที่มา : การสำรวจ

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

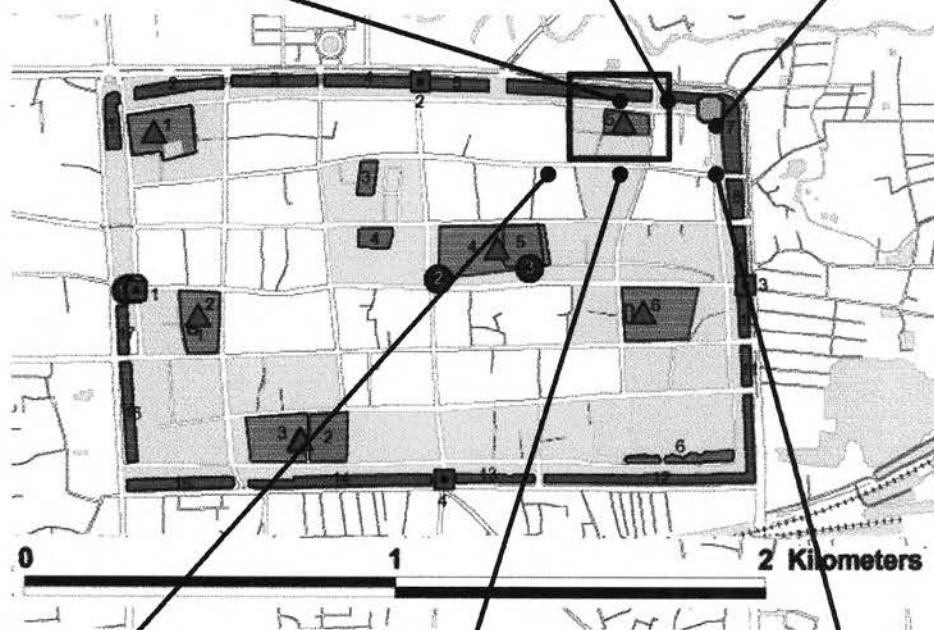
กำแพงวัดอิสานทิศเหนือ มีสภาพทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ควรปรับปรุงโดยปกป้องรักษา

ย่านที่พักอาศัยข้างวัดอิสาน มีสภาพทรุดโทรมและขัดแย้งรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นอย่างมาก

ย่านที่อยู่อาศัยข้างกำแพงเมืองเก่า ทำให้บริเวณหลักฐานกำแพงเมืองดูด้อยค่าลงไป ควรทำการปรับปรุงโดยการปกป้องรักษา เพิ่มเติม

ย่านร้านค้าแถววัดอิสาน เป็นลักษณะอาคารพาณิชย์ผสมที่อยู่อาศัย สองฝั่งถนนมีความขัดแย้งในรูปแบบของลักษณะอาคาร

ย่านร้านค้าพาณิชย์ริมทางเข้าวัด ภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นเห็นสายไฟฟ้าเป็นองค์ประกอบหลัก ซึ่งควรมีการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่านี้

ทางแยกสู่กำแพงเมืองเก่า จัดเป็นถนนคนเดิน ได้รับการปรับปรุงเป็นถนนคนเดินเดือนละครั้ง ควรมีการปรับปรุงในตอบรับกิจกรรมเพิ่มขึ้น

แผนที่ 5.7 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา กลุ่มย่านวัดอิสาน
ที่มา : การสำรวจ

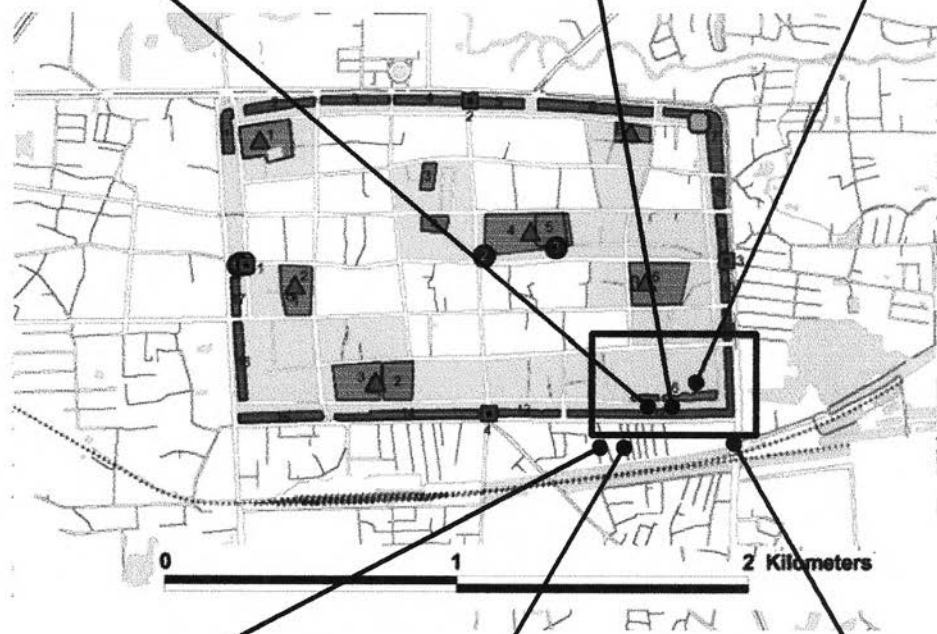

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา

ด้านสระทองกลางติดกับคูเมืองเป็นที่ว่างสลับกับบ้านพักพนักงานเรือนจำ ซึ่งในการปรับปรุงด้วยวิธีรื้อถอน พื้นที่นี้มีศักยภาพเป็นอย่างมาก

เส้นทางสระทองกลางในการเชื่อมโยงกับประตูไชยณรงค์เป็นเส้นทางที่มีภูมิทัศน์เมืองที่สวยงาม

สภาพสระทองกลางที่ขาดการดูแลรักษา ด้านหลังเป็นเรือนจำ ปัจจุบันที่โครงการย้ายออกจากพื้นที่ ซึ่งรื้อถอนสร้างใหม่เพื่ออนุรักษ์สระทองกลางได้

ภูมิทัศน์เมืองถนนเชื่อมโยงไปสระทองเป็นอาคารสองชั้นสมัยเก่า เสาดไฟฟ้าทำให้ทัศนียภาพรก

มุมสู่สระทองกลางถูกกลุ่มอาคารพักราชการ บดบังทัศนียภาพ ปัจจุบันบ้านพักไม่มีคนอาศัยอยู่ และมีสภาพทรุดโทรม

คูเมืองด้านข้างมีแนวต้นไม้เป็นเส้นขอบ ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองสระทองกลางควรสร้างการเชื่อมโยงระหว่างสระทองกลางกับคูเมือง

	<p>แผนที่ 5.8 การสำรวจลักษณะพื้นที่โดยรอบ พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา กลุ่มย่านสระทองกลาง</p> <p style="text-align: right;">ที่มา : การสำรวจ</p>	
--	--	--

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา

จากการศึกษาสำรวจภูมิทัศน์เมืองพื้นที่มรดกวัฒนธรรมทั้งหมดในเมืองเก่านครราชสีมา สามารถสรุปภาพรวมของภูมิทัศน์เมืองพื้นที่มรดกวัฒนธรรมได้ ดังนี้

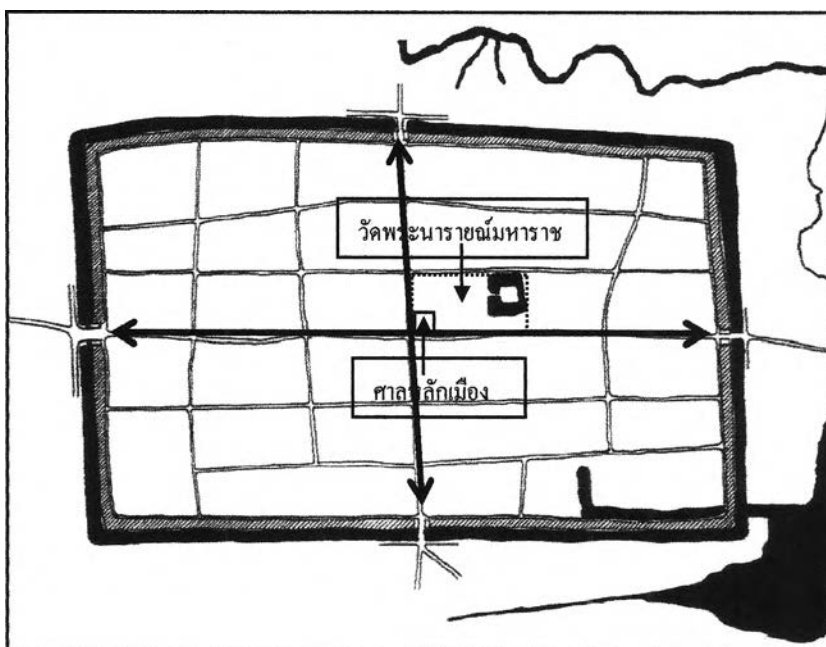
- 1) วัดต่างๆภายในเมือง ถูกปิดล้อมด้วยอาคารพาณิชย์กรรม สามารถสังเกตเห็นได้เพียง ประตูวัด และจะมีด้านหนึ่งเป็นด้านเปิดมุมมองสู่ที่สาธารณะ แต่ด้านเปิดส่วนใหญ่ไม่ใช่ถนนสายหลัก และมีสภาพทรุดโทรม ทำให้ไม่มีความชัดเจนที่จะสื่อเอกลักษณ์ของพื้นที่
- 2) พื้นที่มรดกวัฒนธรรมส่วนใหญ่ไม่ค่อยสื่อลักษณะเอกลักษณ์ความสำคัญทางประวัติศาสตร์เท่าที่ควร
- 3) ลักษณะอาคารโดยรอบมรดกวัฒนธรรมเป็นลักษณะอาคารพาณิชย์ มีการแข่งขัน การโฆษณา ส่งผลให้เกิดป้ายโฆษณาที่รก ไม่เป็นระเบียบ จนไม่สามารถหา มุมมองรวมทางสายตาได้ และบดบังทัศนียภาพ
- 4) รูปแบบลักษณะอาคารพาณิชย์กรรมไม่มีความต่อเนื่องทางสายตา เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ภูมิทัศน์เมืองไม่เป็นระเบียบ
- 5) ลักษณะการเดินสายไฟฟ้าภายในเมืองเก่า มีความระโยงรยางค์ไม่เป็นระเบียบ และเดินสายไฟฟ้าอย่างหนาแน่น เสี่ยงต่ออันตราย และทำให้ภูมิทัศน์เมืองเสื่อมโทรม

5.1.2 ผลการวิเคราะห์การเชื่อมโยงกันของกลุ่มมรดกวัฒนธรรม

ในการวางผังเมืองนครราชสีมาในยุคเริ่มแรก มีการวางผังเมืองโดยการใช้ 2 แนวคิด ผสมผสาน ได้แก่ เทคนิคการวางผังเมืองแบบตะวันตกซึ่งสื่อออกมาทางรูปแบบของถนนภายในเมือง กำแพงเมือง กับการวางผังเมืองแบบคติความเชื่อไตรภูมิवाल สื่อออกมาในรูปแบบของ ตำแหน่งที่ตั้งของวัด ศาลหลักเมือง ทิศการวางของประตูเมือง

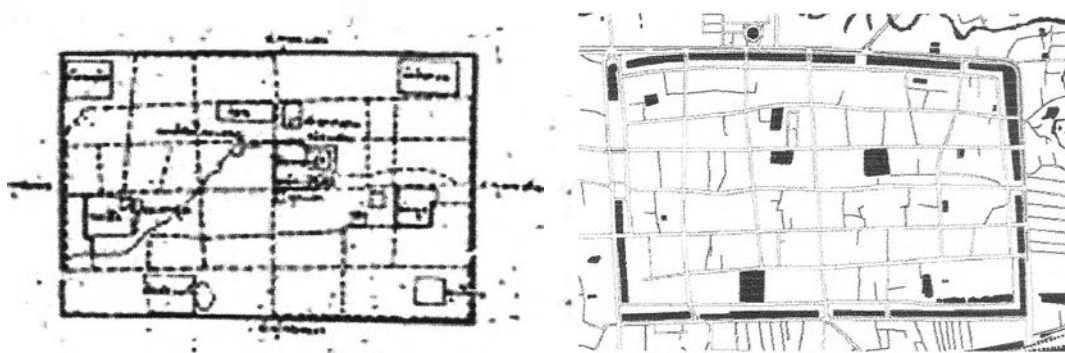
การวิเคราะห์แนวทางการเชื่อมโยงพื้นที่มรดกวัฒนธรรม เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่อทำให้เกิดการรับรู้ภาพรวมของเนื้อเมืองในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม แบ่งได้ดังนี้

- 1) จากแนวคิดการวางผังเมืองที่ได้จากคติความเชื่อทางไตรภูมิवाल ความเชื่อแบบเขมร ซึ่งในการวางผังเมืองเมืองนครราชสีมาในสมัยพระนารายณ์มหาราช กำแพงเมืองอยู่ด้านในติดกับคูเมือง มีประตูเมืองสี่ประตู ตรงกึ่งกลางกำแพงทั้งสี่ด้านถนนสายหลักสองเส้นตัดกันเป็นรูปกากบาทเพื่อเชื่อมประตูเมืองทั้งสี่ ณ จุดตัดของถนนเป็นที่ตั้งของศาสนสถานที่สำคัญของเมืองคือวัดพระนารายณ์มหาราช และศาลหลักเมืองซึ่งถือเป็นแกนจักรวาลที่ค้ำจุลสรรพสิ่งของเมืองไว้

ภาพ 5.2 แนวถนนที่เป็นเส้นทางเชื่อมโยงที่เกิดขึ้นจากการวางผังเมืองแบบไตรภูมิจักรวาล

2) จากแนวคิดการวางผังเมืองระบบตาราง (Grid system) ที่ชาวฝรั่งเศสวางผังระบบเมืองให้ในสมัยสร้างเมือง

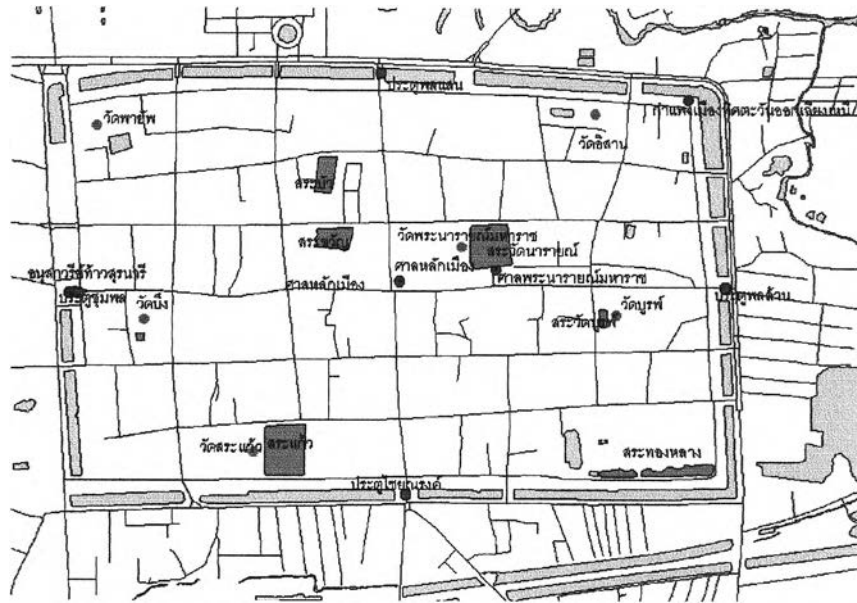
ผังเมืองนครราชสีมสมัยพระนารายณ์

ผังเมืองนครราชสีมสมัยปัจจุบัน พ.ศ.2547

ภาพ 5.3 การเปรียบเทียบลักษณะผังเมืองสมัยพระนารายณ์กับปัจจุบัน พ.ศ.2547

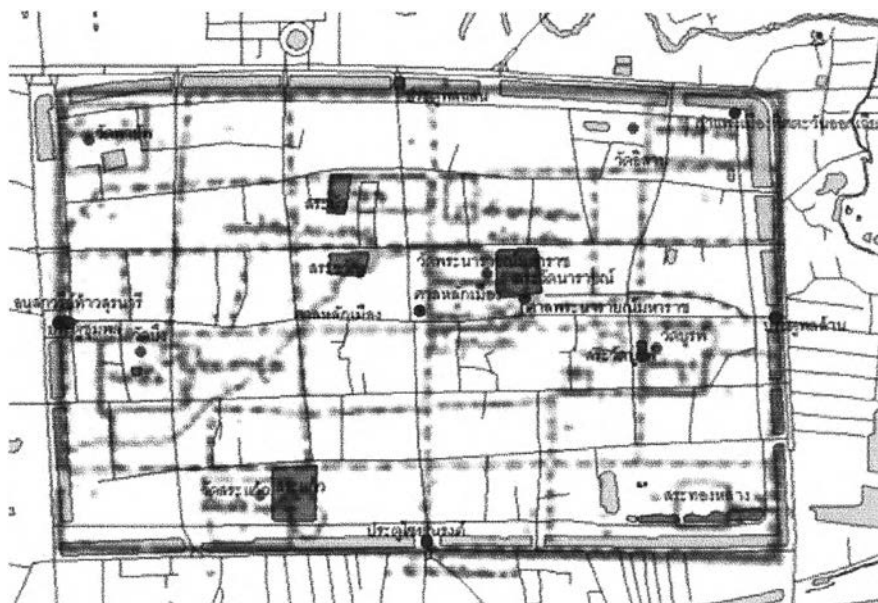
จากลักษณะเส้นทางถนนในการวางผังเมืองโดยชาวฝรั่งเศส เมื่อเปรียบเทียบกับผังเมืองในปัจจุบันเหลือแนวเส้นทางถนนที่วางไว้ในสมัยพระนารายณ์ยังคงอย่างชัดเจน ดังนั้นประเด็นการวิเคราะห์หัวข้อจะเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาแนวเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างมรดกวัฒนธรรมที่ล้ำที่สุด ที่ได้จากระบบถนนที่ชาวฝรั่งเศสวางผังเมืองไว้

ลักษณะตำแหน่งที่ตั้งมรดกวัฒนธรรม บนผังเมืองเก่านครราชสีมาในปัจจุบัน

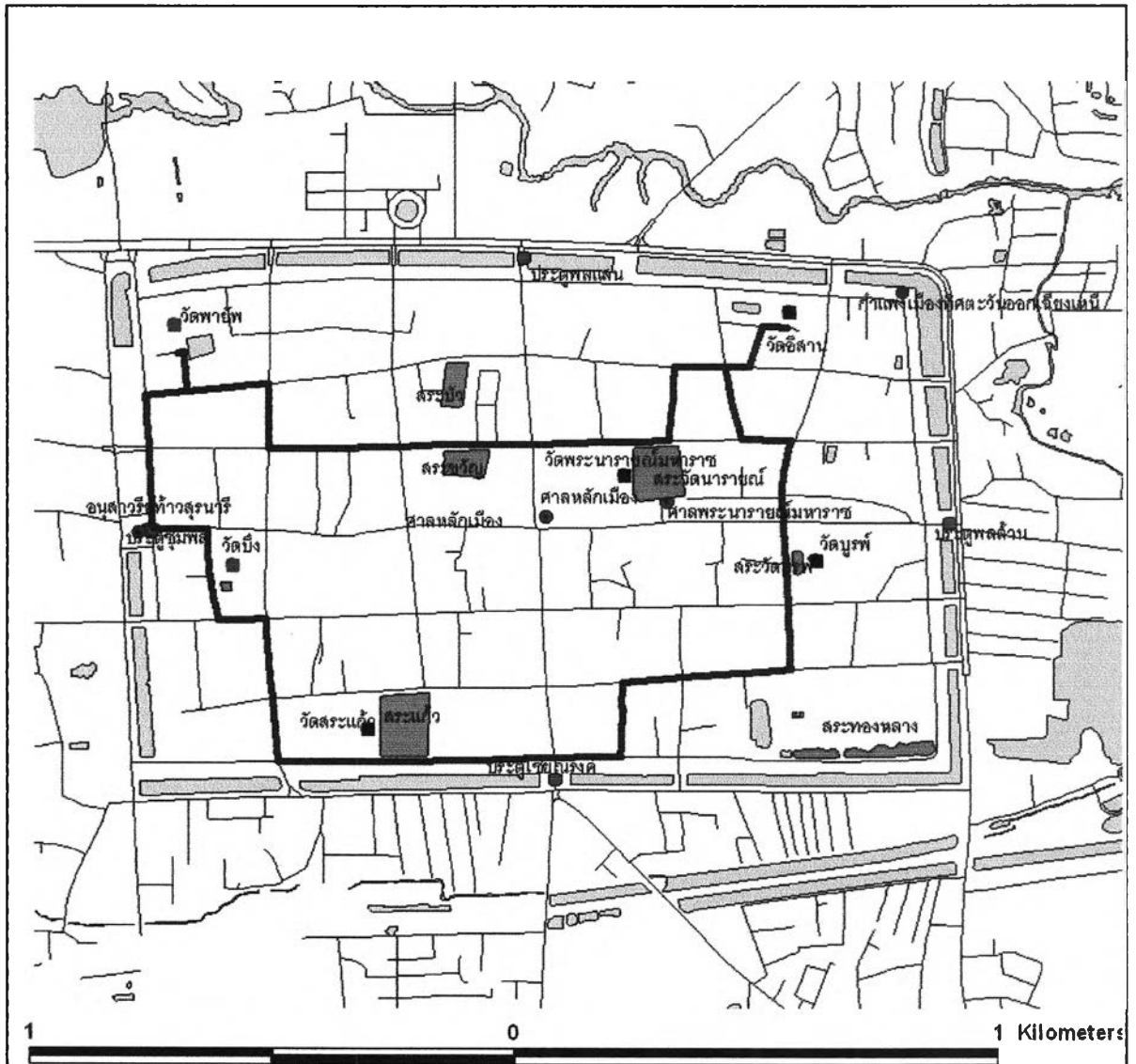

ภาพ 5.4 แสดงที่ตั้งมรดกวัฒนธรรม ภายในเมืองเก่านครราชสีมา

การซ้อนทับ (over lab)เปรียบเทียบลักษณะผังเมืองสมัยพระนารายณ์กับระบบผังเมืองใน พ.ศ.2547 แสดงให้เห็นว่าระบบถนนของผังเมืองในสมัยพระนารายณ์ยังคงไว้อย่างชัดเจนในผังเมืองปัจจุบัน

ภาพ 5.5 การซ้อนทับ (over lab) ลักษณะผังเมืองสมัยพระนารายณ์กับปัจจุบัน พ.ศ.2547

รายละเอียด

- เส้นทางเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรมโดยมีวัดเป็นจุดพัก
- วัดคู่เมือง
- สระน้ำโบราณ
- ออนุสาวรีย์ ศาลหลักเมือง ศาลพระนารายณ์
- ประตูเมือง
- กำแพงเมือง
- ถนน
- แม่น้ำ สระน้ำ

แผนที่ 5.9 แนวเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

ที่มา : การสำรวจ

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

จากการศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรม โดยจุดเริ่มต้นที่อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วนรอบและมาจบปลายที่อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเช่นกัน โดยวิเคราะห์ให้วัดภายในเมืองและสระน้ำโบราณเป็นจุดหยุดพัก เส้นทางผ่านและสามารถมองเห็นมรดกวัฒนธรรมทุกพื้นที่ได้จากการเดินชมบนเส้นทางเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรม โดยสามารถสรุประยะทางเชื่อมโยงพื้นที่ต่อพื้นที่ และระยะทางเดินสะสมได้ ดังนี้

ตาราง 5.1 แสดงระยะทางเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรมต่อพื้นที่ และระยะทางเดินสะสม

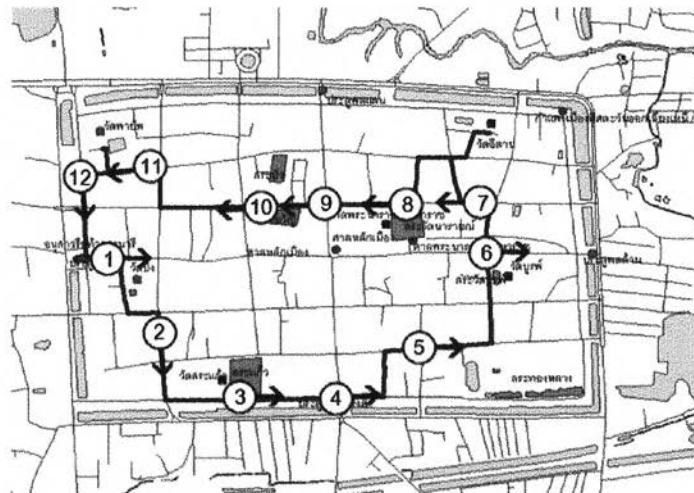
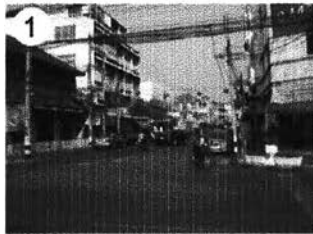
จุดเริ่ม	จุดเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรม	ระยะเชื่อมโยง (เมตร)	ระยะเดินจากจุดเริ่ม
	อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	0	
	วัดปึง	300	300
	วัดสระแก้ว	600	900
	สระทองกลาง	1100	2000
	วัดบูรพ์	300	2300
	วัดอีสาน	500	2800
	วัดพระนารายณ์	400	3200
	สระขวัญ สระบัว	400	3600
	วัดพายัพ	800	4400
	กลับอนุสาวรีย์	300	4700

จากการศึกษาเส้นทางเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรมเพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้สอดคล้องการรับรู้ และเข้าถึงพื้นที่มรดกวัฒนธรรมประโยชน์ในทางตรงที่ได้ คือ ภูมิทัศน์เมืองในภาพรวมเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมให้เป็นที่รับรู้และเข้าใจของชาวเมือง ประโยชน์ทางอ้อม คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เมืองเก่านครราชสีมา

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นบนเส้นทางเชื่อมโยงกลุ่มมรดกวัฒนธรรม

ในการสำรวจเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่มรดกวัฒนธรรม ภาพที่บันทึกในแนวเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่มรดกวัฒนธรรม จะเน้นศึกษามุมมองของภูมิทัศน์เมืองในลักษณะต่างๆของพื้นที่ศึกษาโดยใช้หลักการจัดองค์ประกอบภาพ

การวิเคราะห์สภาพภูมิทัศน์เมืองในเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่มรดกวัฒนธรรมได้ดังนี้ (ดูแผนที่ 5.10ประกอบ)

แผนที่ 5.10 การสำรวจสภาพภูมิทัศน์แนวเส้นทางเชื่อมโยง
พื้นที่มรดกวัฒนธรรมรอบ
โดยมีอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารีเป็นจุดเริ่มต้น

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

ภาพที่ 1 ถนนจอมพลบรรยากาศย่านร้านค้า ส่วนใหญ่เป็นร้านขายยา เสื้อผ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า ลักษณะกลุ่มอาคารเป็นอาคาร ค.ส.ล.สมัยเก่า มีสายไฟฟ้ารกไม่เป็นระเบียบ เกิดลักษณะอาคารสมัยใหม่ โดยไม่มีการกำหนดระดับความต่อเนื่องของรูปด้านอาคาร

ภาพที่ 2 ทางเชื่อมโยงสู่วัดอีสานมีมุมมองที่สวยงาม วิวตรงเข้าสู่ศาลจังหวัดตากแต่งริมทางด้วยต้นไม้ ลักษณะอาคารเป็นอาคารสมัยเก่าสูง 2 ชั้น ทำด้วยไม้ และรูปแบบอาคารราชการ ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่อรับรู้ในการไปวัดสระแก้ว ซึ่งปัจจุบันไม่มีสิ่งใดให้รับรู้ต่อที่ตั้งของวัดสระวัดในปัจจุบัน

ภาพที่ 3 เส้นทางสู่ประตูไชยณรงค์ และตลาดเทศบาล ผ่านสระแก้ว ลักษณะภูมิทัศน์สวยงาม แต่ยังไม่ถึงเอกลักษณ์เมืองเก่าเท่าที่ควร ซึ่งสระแก้วควรปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้มีกิจกรรมเข้าไปในพื้นที่ จะทำให้สามารถยกคุณภาพชีวิตและเป็นสีล้นให้กับชาวเมืองเป็นอย่างดี

ภาพที่ 4 บริเวณประตูไชยณรงค์มีจุดเด่นตรงกิจกรรม ตลาดเทศบาล แต่ภูมิทัศน์เมืองยังไม่เป็นระเบียบจากองค์ประกอบถนน การวางสิ่งของจากตลาดเทศบาล ลักษณะอาคารบริเวณรอบประตูไชยณรงค์แข่งกันเด่น โดยยังไม่มีรูปแบบของการปรับปรุงร่วมกันของภูมิทัศน์เมืองบริเวณนี้

ภาพที่ 5 บริเวณเส้นทางเชื่อมโยงจากประตูไชยณรงค์ไปสู่บริเวณสระน้ำทองกลางเป็นลักษณะอาคารเก่าควรอนุรักษ์โดย ซึ่งระยะเส้นทางนี้ขึ้นอยู่กับโครงการการย้ายเรือนจำกลางนครราชสีมาออกมาพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมา

ภาพที่ 6 ทางไปวัดบูรพ์และประตูพลล้าน มีลักษณะเด่นและสวยงาม มีการตกแต่งริมทางด้วยต้นไม้ และเน้นเส้นนำสายตาสู่ประตูพลล้านอย่างสวยงาม

ภาพที่ 7 เส้นทางไปวัดอีสานกับวัดพระนารายณ์เป็นลักษณะอาคารชุมชน ซึ่งลักษณะยังไม่เป็นทางการ สภาพเส้นทางยังไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อการเชื่อมโยงมรดกวัฒนธรรม

ภาพที่ 8 เส้นทางบริเวณวัดพระนารายณ์เป็นด้านเปิดที่มีศักยภาพที่เหลือเพียงด้านเดียวของวัด แต่มีสภาพที่ทรุดโทรมเป็นอย่างมาก ไม่เหมาะกับลักษณะภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

ภาพที่ 9 เส้นทางเชื่อมโยงจากวัดพระนารายณ์ไปสู่สระขวัญลักษณะภูมิทัศน์เมืองประกอบด้วยกลุ่มอาคารพาณิชย์ เป็นอาคารสูง 4 ชั้น สามารถปรับปรุงให้เกิดบรรยากาศดึงดูดสู่การรับรู้มรดกวัฒนธรรมได้ ซึ่งรูปแบบต้องขอความร่วมมือจากเจ้าของกรรมสิทธิ์อาคารบริเวณนี้

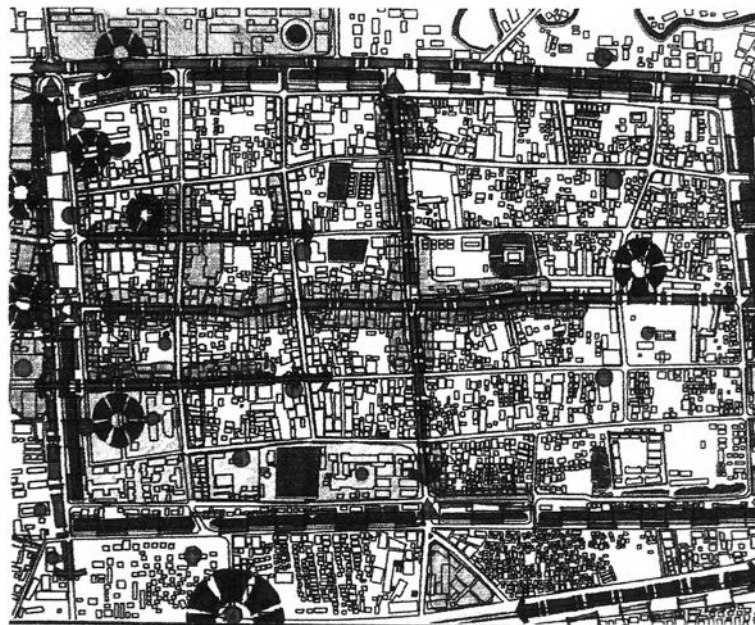
ภาพที่ 10 บริเวณสระขวัญมีสภาพที่ทรุดโทรม ลักษณะภูมิทัศน์เมืองไม่รองรับต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ซึ่งในการปรับปรุงควรจะเป็นพื้นที่ที่สามารถดึงกิจกรรมชาวเมืองเข้าไปด้วย จะสามารถเป็นรูปแบบของภูมิทัศน์เมืองที่น่าสนใจโดยยังคงสามารถอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

ภาพที่ 11 เส้นทางจากสระขวัญสู่ วัดพายัพลักษณะองค์ประกอบภูมิทัศน์เมือง ค่อนข้างหนาแน่นไม่เป็นระเบียบ ในการปรับปรุงควรสร้างลักษณะการส่งเสริมทางเท้า ระเบียบของป้ายโฆษณา องค์ประกอบถนน และรูปด้านอาคาร

ภาพที่ 12 ถนนราชดำเนิน ถนนสายหลักของพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมาเต็มไปด้วยป้ายโฆษณา รูปแบบของป้ายโฆษณาไม่เหมาะสมกับลักษณะภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

5.1.4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์จินตภาพเมืองเก่านครราชสีมากับกลุ่มมรดกวัฒนธรรม

เป็นการวิเคราะห์ลักษณะจินตภาพของเมืองเก่านครราชสีมาจากการศึกษารูปแบบจินตภาพโดยผู้วิจัย เพื่อทำการวิเคราะห์ลักษณะจินตภาพของเมืองในปัจจุบันกับที่ตั้งมรดกวัฒนธรรมเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ซึ่งลักษณะจินตภาพของเมืองเก่านครราชสีมาที่วิเคราะห์โดยผู้วิจัย ได้ดังนี้

★ จุดหมายตา ดีเยี่ยม	▭ ย่าน
▲ จุดหมายตา ปานกลาง	↔ เส้นนำสายตา
● จุดหมายตา ระดับย่าน	└┘ ขอบเขต
● จุดปรับเปลี่ยนกิจกรรม	

ภาพ 5.6 ลักษณะจินตภาพเมืองเก่านครราชสีมา ที่วิเคราะห์โดยผู้วิจัย

จากตรงนี้ทำการบันทึกภาพพื้นที่มรดกวัฒนธรรมที่สำคัญ ที่อยู่ในจินตภาพที่ได้จากการวิเคราะห์ได้ ดังแผนที่ 5.11

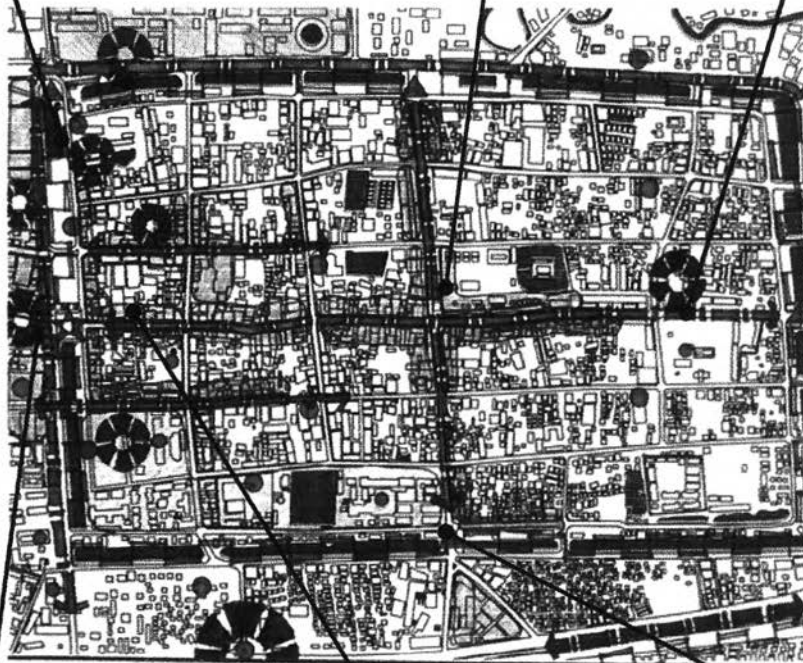
หอไตรวัดพายัพมีลักษณะสง่างาม
สวยเด่นเป็นที่จดจำของชาวเมือง

ศาลหลักเมือง ถูกบีบระยะ และกด
มุมมองไม่สง่าที่สมเป็นหลักเมือง

มุมมองภูมิทัศน์เมืองสู่ประตูพล
ด้านเป็นที่น่าสนใจและจดจำ

อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีการจัดองค์ประกอบพื้นที่
ที่น่าสนใจสวยงาม และเป็นจุดเด่น
อย่างไรก็ดี กลุ่มอาคารด้านหลังที่เป็นฉากหลัง
ควรหรือด้านหน้าควรมีการกำหนดรูปแบบอาคาร

ถนนจอมพลเป็นเส้นทางสายตาสู่
ประตูชุมพล และแกนถนนที่สำคัญ
ทางประวัติศาสตร์ ควรมีแนวทาง
กำหนดรูปแบบการตกแต่ง

ชุมประตูเมืองฝั่งด้านนอกเมืองเป็น
จุดสังเกตที่สวยงาม บอกทางเข้า
ขอบเขตเมืองเก่าเป็นอย่างดี

แผนที่ 5.11 การสำรวจพื้นที่จินตภาพเมืองเก่านครราชสีมา

ที่มา : การสำรวจ

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

ผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ ระหว่างจินตภาพเมืองเก่านครราชสีมา กับที่ตั้งมรดกวัฒนธรรม วิเคราะห์ได้ลักษณะจินตภาพที่เกิดขึ้นจะกระจุกอยู่บริเวณด้านทิศตะวันตกของเมืองเก่านครราชสีมา ซึ่งเป็นบริเวณที่ตั้งของอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ทำให้มรดกวัฒนธรรมอื่นๆที่ตั้งห่างออกไปจากอนุสาวรีย์ไม่ค่อยเป็นที่รับรู้และรู้จักเท่าที่ควรนัก

5.1.5 การวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะแต่ละพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

เป็นการศึกษาวิเคราะห์ในรายละเอียดทางกายภาพในขั้นต้น เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้สอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมรอบมรดกวัฒนธรรมในปัจจุบัน โดยมีลักษณะการวิเคราะห์พื้นที่รอบมรดกวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารรอบพื้นที่มรดกวัฒนธรรม
- 2) การเชื่อมต่อกับเส้นทางเชื่อมโยงของมรดกวัฒนธรรมเพื่อการเข้าถึง
- 3) มุมมองพื้นที่มรดกวัฒนธรรม
- 4) เอกลักษณะที่สื่อย่านมรดกวัฒนธรรม

จากการศึกษาลงในรายละเอียด สามารถสรุปภาพรวมของรายละเอียดแต่ละมรดกวัฒนธรรมที่คล้ายกันได้ ดังนี้

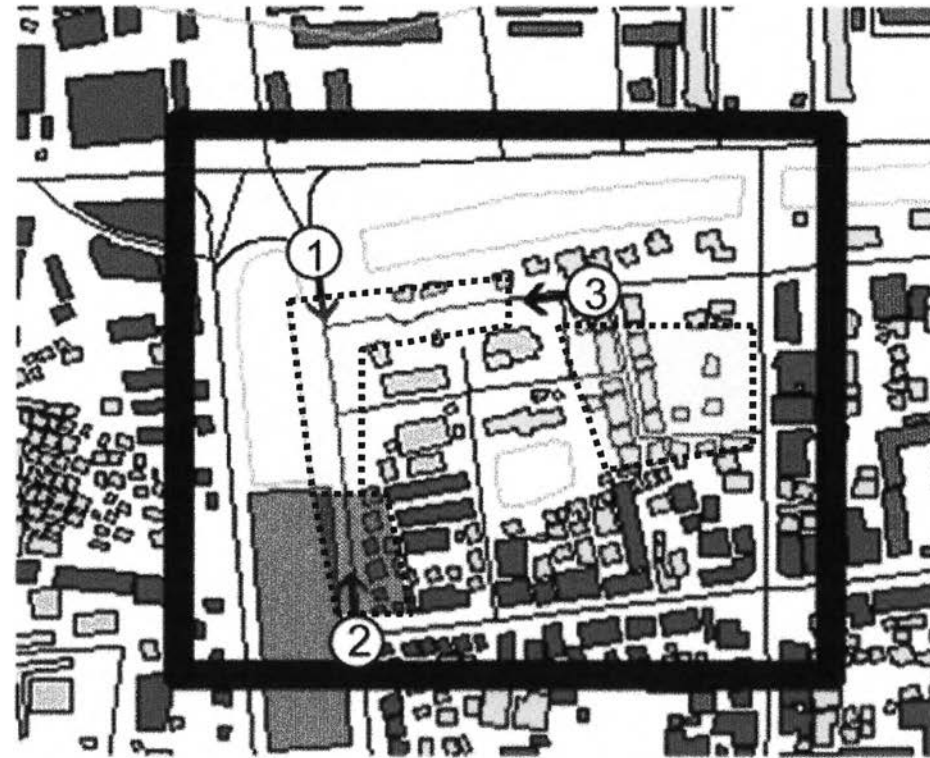
- 1) ส่วนใหญ่ลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบมรดกวัฒนธรรม จะเป็นลักษณะกลุ่มอาคารพาณิชย์ที่กระจุกตัวอยู่อย่างหนาแน่นบดบังมรดกวัฒนธรรม ลักษณะทางเข้าถึงไม่ได้รับความสนใจ สภาพทรุดโทรม ทางเข้าสังเกตุยาก และถูกบีบพื้นที่ทางเข้าจากกลุ่มอาคาร
- 2) ลักษณะภูมิทัศน์ของเมืองเก่านครราชสีมาโดยเฉพาะกลุ่มอาคารจะมีความหลากหลายของลักษณะอาคารในสมัยต่างๆ ทำให้ยากต่อการจับประเด็นที่ทำให้เกิดมโนภาพทางความคิดของชาวเมืองที่เป็นภาพรวม
- 3) ในรายละเอียดของพื้นที่มรดกวัฒนธรรมบางพื้นที่ที่มีความทรุดโทรมจนไม่สามารถมีเอกลักษณ์ตนเองที่บ่งบอกว่าเป็นมรดกวัฒนธรรมที่สำคัญ
- 4) ลักษณะสายไฟฟ้าที่โยงไปโยงมา ป้ายโฆษณา องค์ประกอบถนนโดยรอบเป็นตัวรบกวนการเกิดมโนภาพที่น่าจดจำต่อลักษณะภูมิทัศน์เมืองที่อนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม
- 5) องค์ประกอบภูมิทัศน์เมืองไม่มีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ที่จะสื่อบ่งบอกว่า บริเวณย่านนี้เป็นย่านที่ตั้งของมรดกวัฒนธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวสื่อให้ชาวเมืองสามารถรับรู้ว่าย่านนี้เป็นย่านอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

การใช้ประโยชน์ที่ดินโดยรอบ

 ด้านพื้นที่ที่สามารถรับรู้ และเกิดมุมมองที่ง่ายที่สุดของพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

 ชุมชนจันทรา-พายัพ เชิงพื้นที่กับกิจกรรม ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

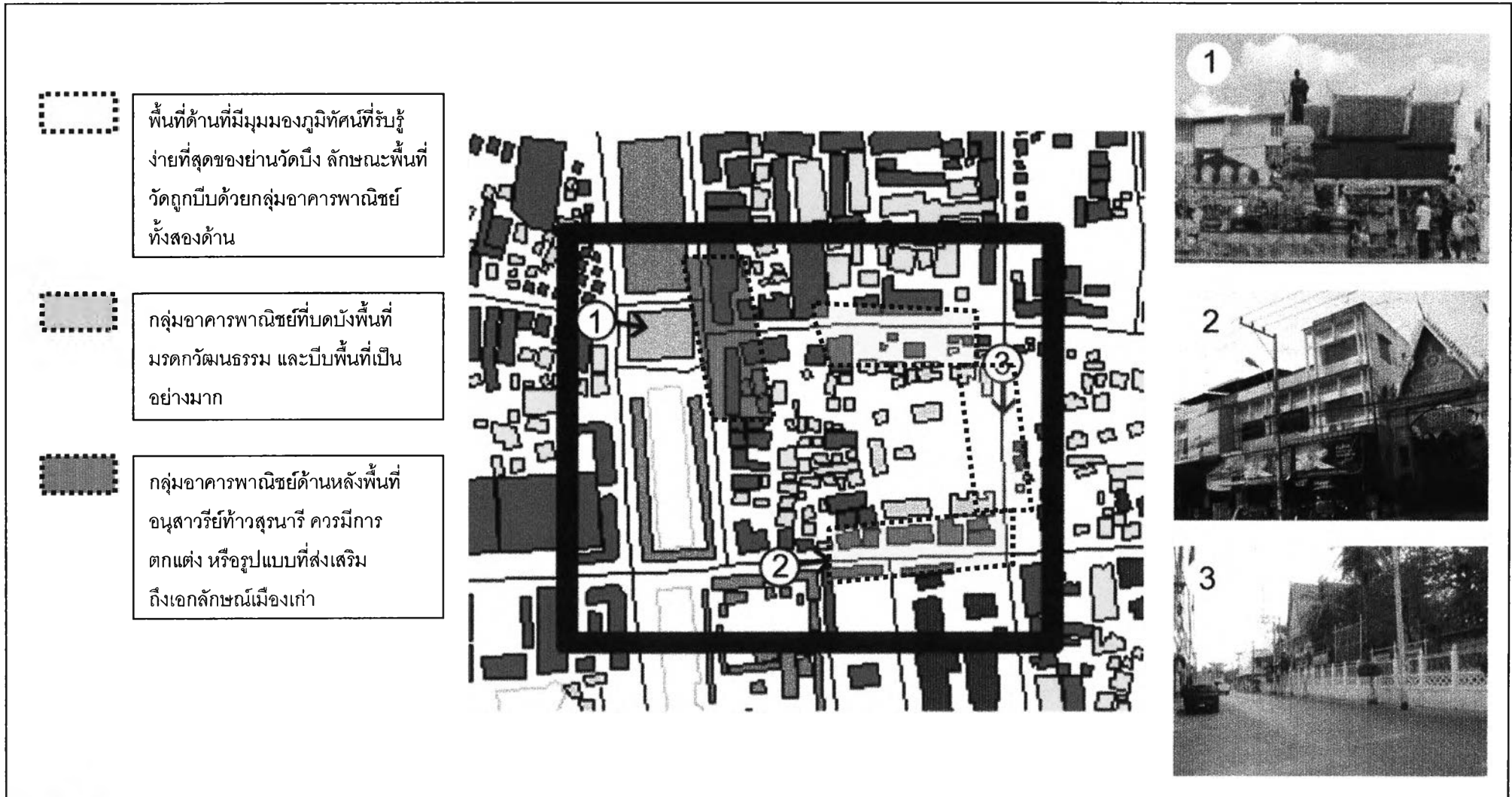
 ย่านร้านค้าพาณิชยกรรม ประกอบกิจกรรมริมทางเท้า และป้ายโฆษณา รบกวนการรับรู้ของพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

แผนที่ 5.12 การศึกษาสภาพกายภาพกับ การใช้ประโยชน์ที่ดินและมุมมองพื้นที่วัดพายัพ

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

พื้นที่ด้านที่มีมุมมองภูมิทัศน์ที่รับรู้
ง่ายที่สุดของย่านวัดบึง ลักษณะพื้นที่
วัดถูกบีบด้วยกลุ่มอาคารพาณิชย์
ทั้งสองด้าน

กลุ่มอาคารพาณิชย์ที่บดบังพื้นที่
มรดกวัฒนธรรม และบีบพื้นที่เป็น
อย่างมาก

กลุ่มอาคารพาณิชย์ด้านหลังพื้นที่
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี ควรมีการ
ตกแต่ง หรือรูปแบบที่ส่งเสริม
ถึงเอกลักษณ์เมืองเก่า

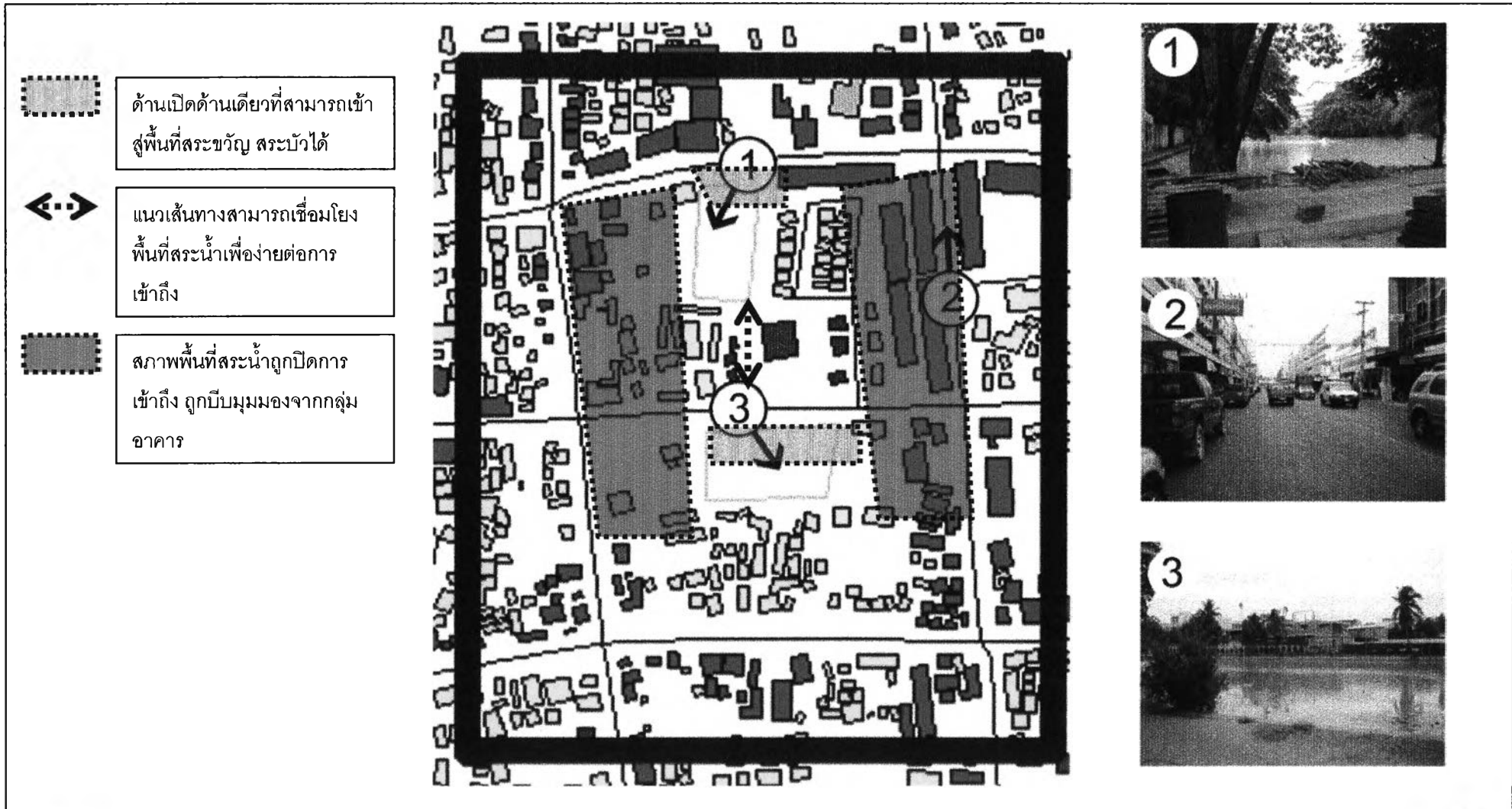

แผนที่ 5.13 การศึกษาสภาพกายภาพกับการใช้ประโยชน์
ที่ดินพื้นที่กลุ่มอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

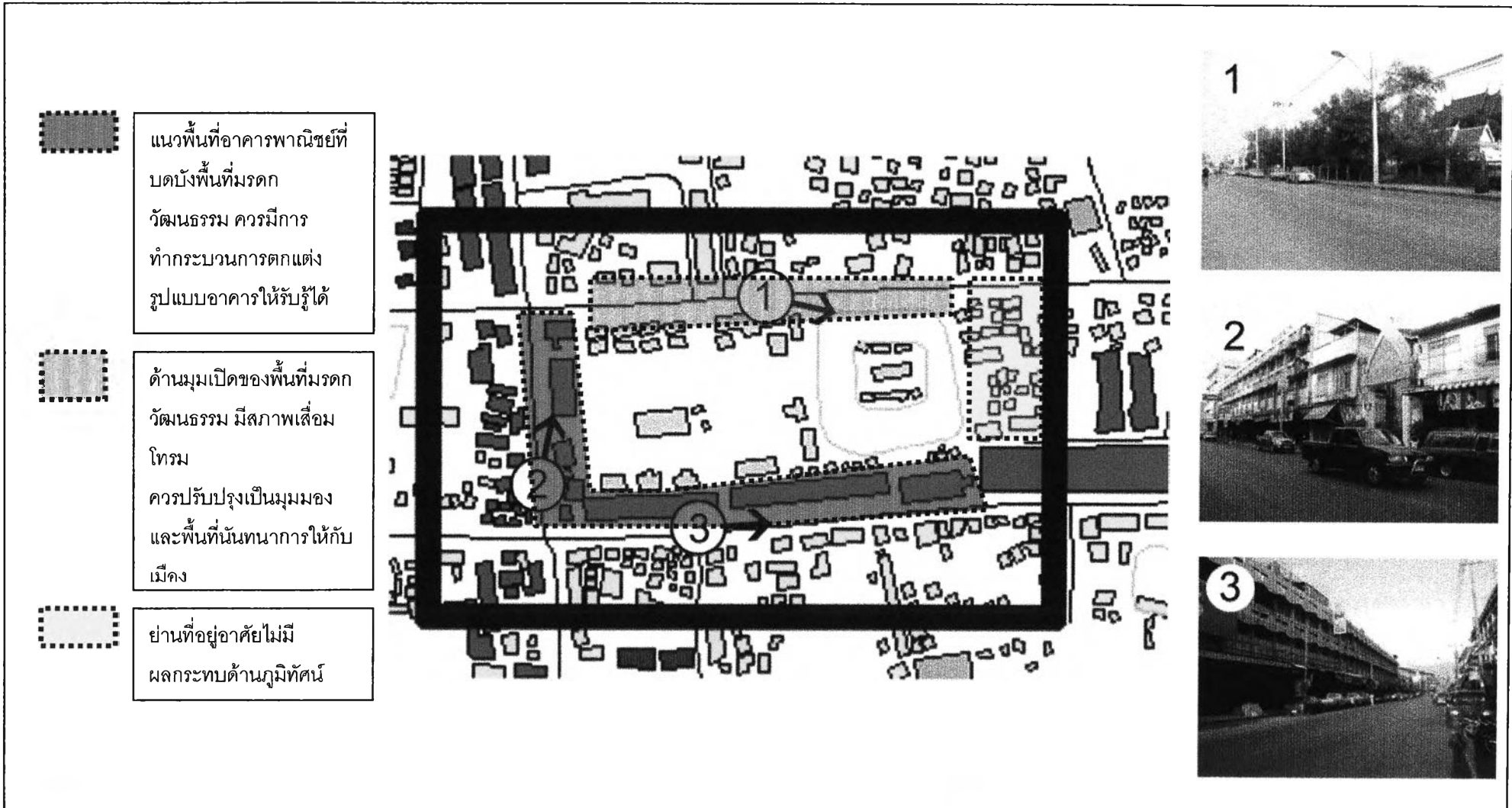
	<p>กลุ่มอาคารเก่า สูง 2 ชั้น วัสดุทำด้วยไม้ มีเอกลักษณ์ แต่ควรมีการออกแนวทาง รูปแบบอาคารรองรับไว้ใน</p>		
	<p>ทางเข้าวัดควรมีการตกแต่ง พื้นที่ ง่ายเข้าใจถึงความหมายพื้นที่ และรับรู้ทางเข้าจากถนนสาย</p>		
	<p>พื้นที่สระแก้วควรมีการตกแต่ง เพื่อสร้างกิจกรรมนันทนาการ และรายละเอียดผู้ที่เข้ามาใน พื้นที่เข้าใจถึงประวัติศาสตร์ของ พื้นที่</p>		
	<p>แผนที่ 5.14 การศึกษาสภาพกายภาพ กับการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่กลุ่มวัดสระแก้ว</p>	<p>แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา 'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'</p>	

แผนที่ 5.15 การศึกษาสภาพกายภาพกับการใช้ประโยชน์
ที่ดิน พื้นที่กลุ่มสระขวัญ สระบัว

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscapes Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

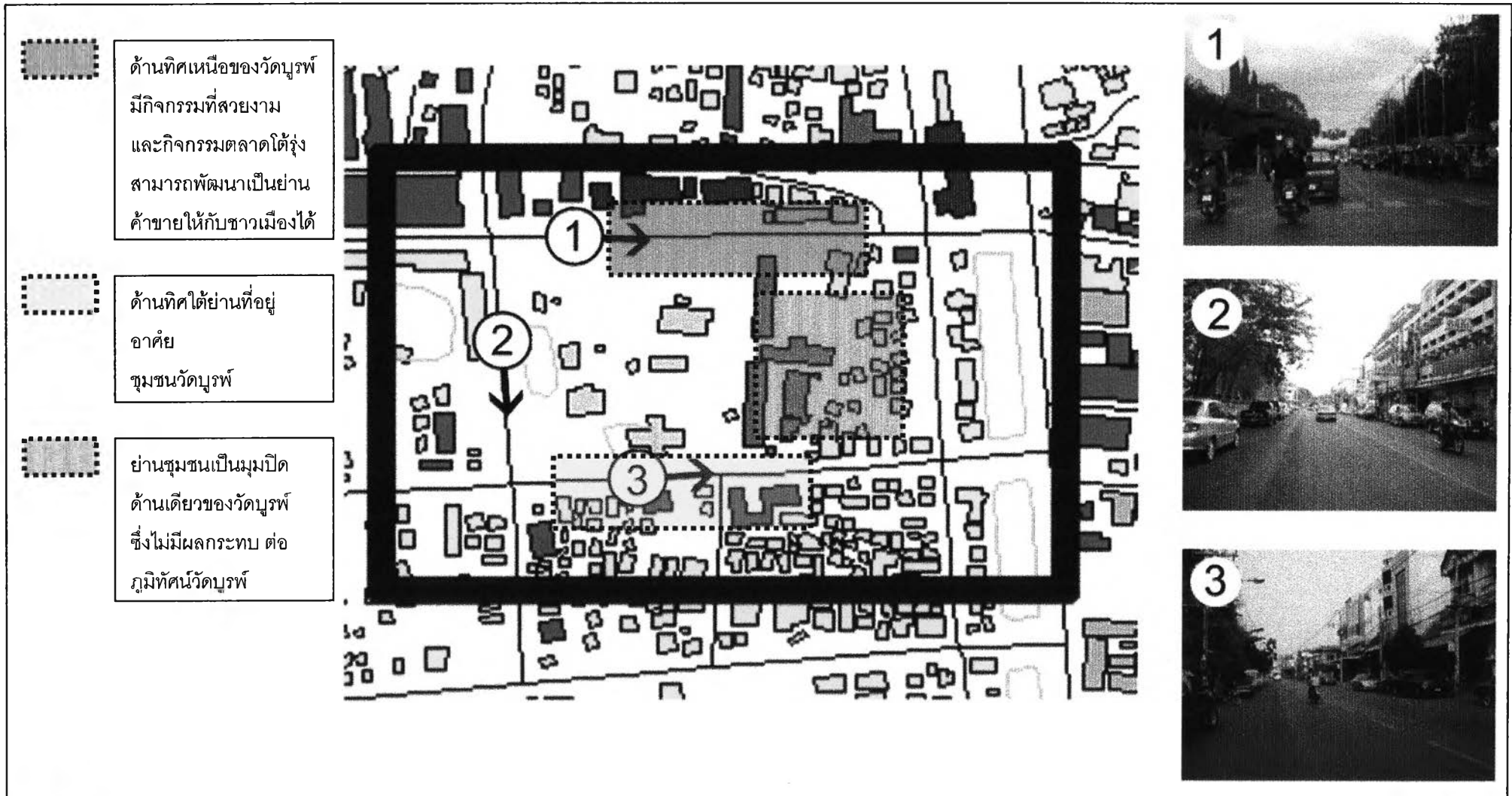

แผนที่ 5.16 การศึกษาสภาพกายภาพกับการใช้ประโยชน์
ที่ดินพื้นที่กลุ่มวัดพระนารายณ์มหาราช

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

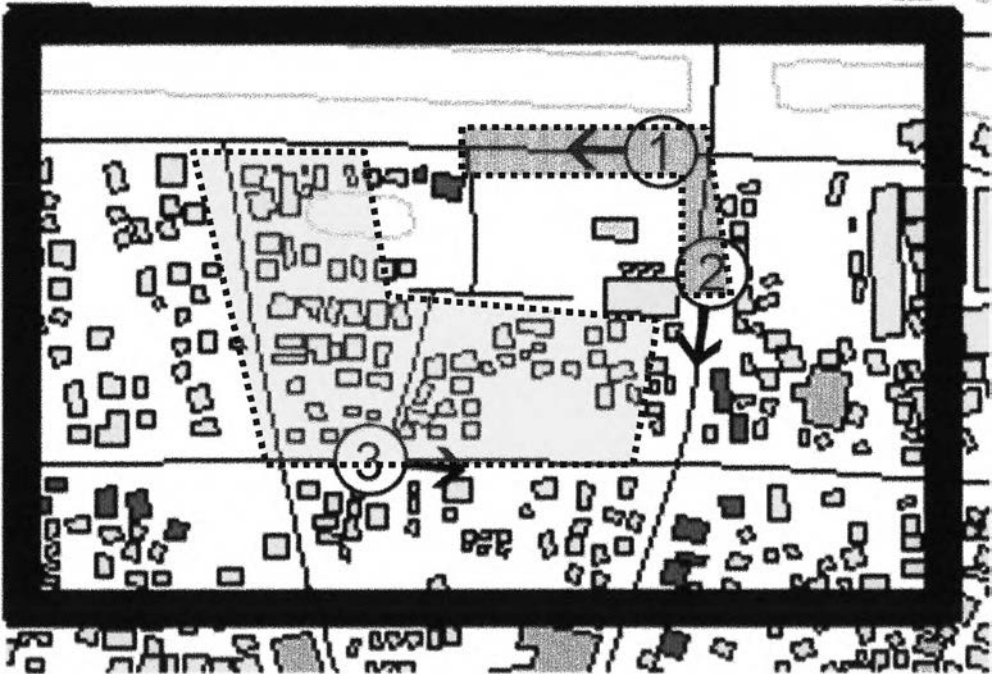
แผนที่ 5.17 การศึกษาสภาพกายภาพกับการใช้ประโยชน์
ที่ดินพื้นที่กลุ่มวัดบูรพ์

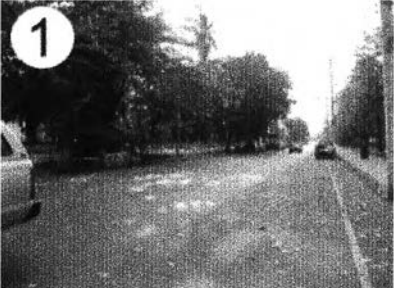

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

 ย่านที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นด้าน
ปิดการเข้าถึงพื้นที่วัดอิสาน

 ด้านเปิดวัดอิสานซึ่ง
สามารถสอดคล้องกับแนว
เส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่
และสามารถปรับปรุงภูมิ
ทัศน์ได้ ในปัจจุบันยังมี
สภาพเสื่อมโทรม

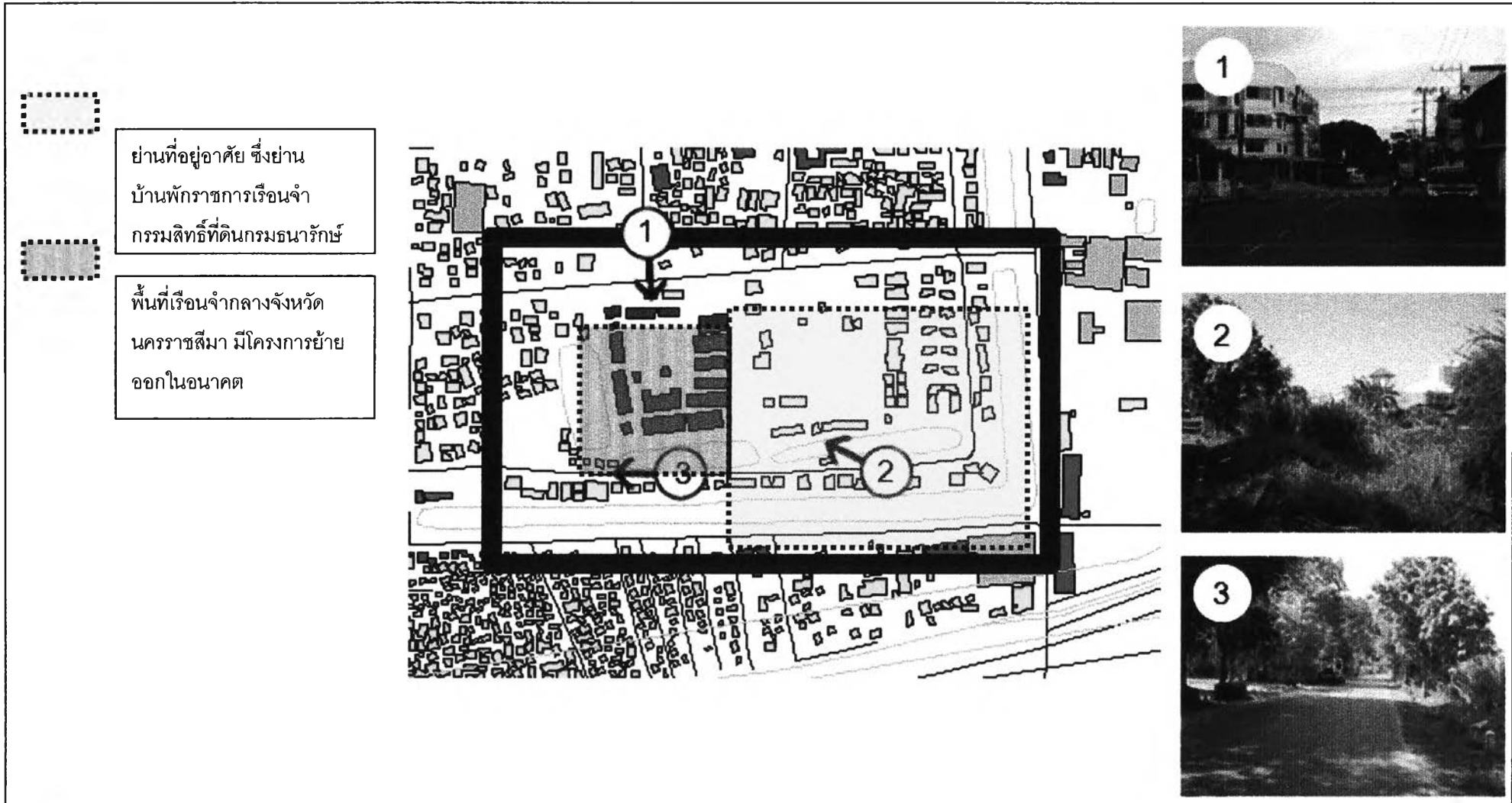

แผนที่ 5.18 การศึกษาสภาพกายภาพ
กับการใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่กลุ่มวัดอิสาน

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

แผนที่ 5.19 การศึกษาสภาพกายภาพกับ
 การใช้ประโยชน์ที่ดินพื้นที่สระทองกลาง

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา
 'Townscape Improvement Guidelines for the Conservation of Heritage Places in Nakhon Ratchasima Old Town'

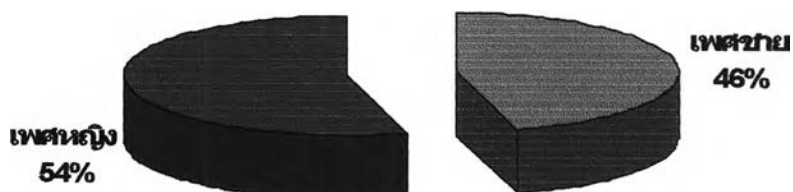
5.2 ผลการวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองโดยการสัมภาษณ์ชาวเมือง

5.2.1 การวิเคราะห์ภาพรวมข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด 400 คน

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเพศผู้ให้สัมภาษณ์ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5.2 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
เพศชาย	182	45.5
เพศหญิง	218	54.5
รวม	400	100

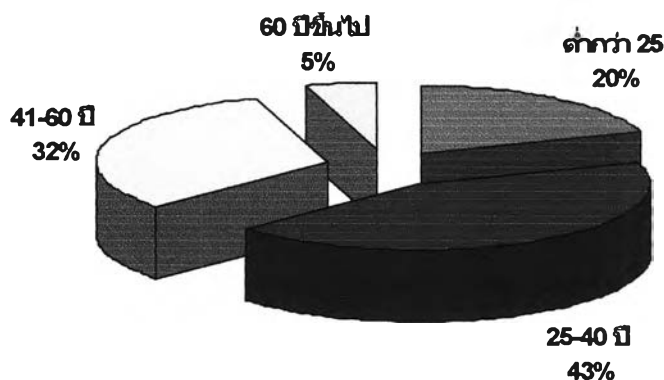
ภาพ 5.7 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านเพศ

จากตาราง 5.2 และภาพ 5.7 พบว่าในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด ในการสุ่มมีจำนวนผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้ชายร้อยละ 45.5 และผู้หญิงร้อยละ 54.5

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับช่วงอายุปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5.3 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25	79	19.75
25-40 ปี	174	43.5
41-60 ปี	127	31.75
60 ปีขึ้นไป	20	5
รวม	400	100

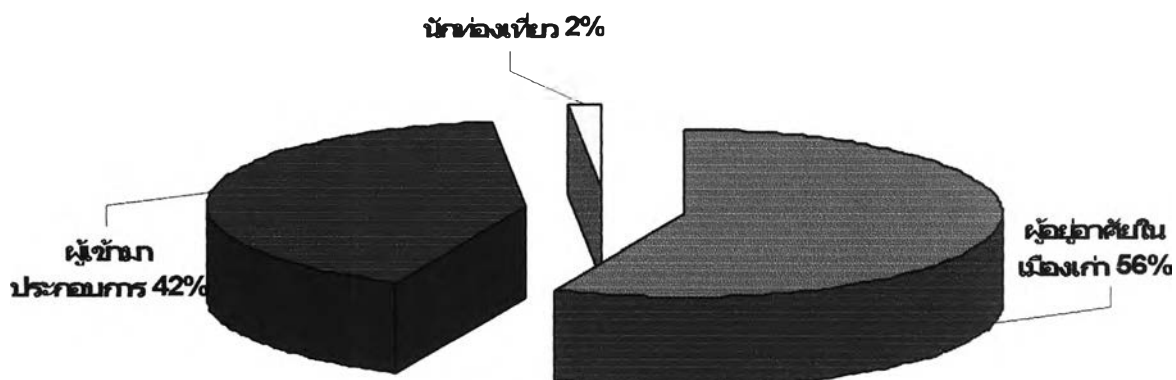
ภาพ 5.8 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอายุ

จากตาราง 5.3 และภาพ 5.8 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่อยู่ช่วงอายุ 25-40 ปีคิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-60 ปีคิดเป็นร้อยละ 31.75 ช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปีคิดเป็นร้อยละ 19.75 และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 5 ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5.4 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านบทบาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

บทบาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อยู่อาศัยในเมืองเก่า	227	56.75
ผู้เข้ามาประกอบการ	166	40.75
นักท่องเที่ยว	7	1.75
รวม	400	100

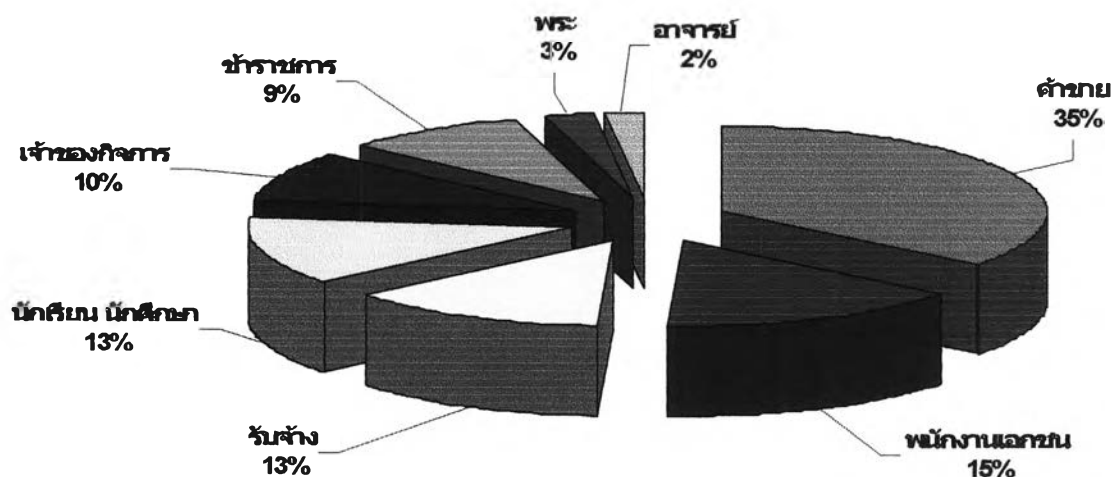
ภาพ 5.9 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านบทบาทที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่

จากตาราง 5.4 และภาพ 5.9 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่อาศัยในเมืองเก่าหรือพื้นที่วิจัย คิดเป็นร้อยละ 56.75 รองลงมาเป็นผู้เข้ามาประกอบการ คิดเป็นร้อยละ 40.75 นักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 7 ตามลำดับ

4) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอาชีพของผู้ให้สัมภาษณ์ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 5.5 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ค้าขาย	142	35.5
พนักงานเอกชน	61	15.25
รับจ้าง	52	13
นักเรียน นักศึกษา	52	13
เจ้าของกิจการ	38	9.5
ข้าราชการ	37	9.25
พระ	10	2.5
อาจารย์	8	2
รวม	400	100

ภาพ 5.10 แสดงค่าร้อยละของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านอาชีพ

จากตาราง 5.5 และภาพ 5.10 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ประกอบอาชีพส่วนใหญ่ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน คิดเป็นร้อยละ 15.25 อาชีพรับจ้างและนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 13 เป็นเจ้าของกิจการ คิดเป็นร้อยละ 9.5 อาชีพข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 9.25 เป็นพระ คิดเป็นร้อยละ 2.5 และอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 2

5.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับมรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมา

1) การแนะนำสถานที่ในเมืองนครราชสีมา image of city

ผลการวิเคราะห์จำนวนผู้ตอบการแนะนำสถานที่เกี่ยวกับเมืองนครราชสีมา

ตาราง 5.6 แสดงค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดในด้านแนะนำสถานที่ในเมือง

ผู้ตอบ / ไม่ตอบ การแนะนำสถานที่ในเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ตอบสัมภาษณ์แนะนำสถานที่ในเมือง	394	98.5
ผู้ไม่ตอบสัมภาษณ์แนะนำสถานที่ในเมือง	6	1.5
รวม	400	100

จากตาราง 5.6 ผู้ตอบสัมภาษณ์แนะนำเมืองนครราชสีมา คิดเป็นร้อยละ 98.5 และผู้ไม่ตอบสัมภาษณ์แนะนำสถานที่ในเมือง คิดเป็นร้อยละ 1.5

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการแนะนำสถานที่ในเมือง มีรายละเอียดแสดงเป็นค่าความถี่จำแนกเป็นข้อๆ ตามตาราง 5.7 ต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์สถานที่ที่แนะนำเกี่ยวกับเมืองนครราชสีมา

ตาราง 5.7 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับในการแนะนำเมืองนครราชสีมา

สถานที่แนะนำ เมืองนครราชสีมา	ค่าความถี่	ร้อยละ
ย่าโม	385	97.72
วัดศาลาลอย	115	29.19
บึงตะหลิว	75	19.04
สวนสัตว์	73	18.53
พิมาย	68	17.26
ไนท์บาร์ซ่า	55	13.96
ด้านแกวี่ยน	30	7.61
พิพิธภัณฑน์+บ้านย่าโม	27	6.85
วัดพายัพ	16	4.06
วัดพระนารายณ์	15	3.81
ศาลหลักเมือง	11	2.79
ห้างสรรพสินค้า	10	2.54

สถานที่แนะนำ เมืองนครราชสีมา	ค่าความถี่	ร้อยละ
ย่านร้านอาหารชลประทาน	10	2.54
กำแพงเมือง	9	2.28
ประตูเมือง	7	1.78
วัดหนองบัวรอง	6	1.52
วัดบึง	5	1.27
วัดสุทธจินดา	4	1.02
วัดหลวงพ่โต	4	1.02
ผ้าไหมเมืองปัก	4	1.02
ลำตะคอง	2	0.51
เขาใหญ่	1	0.25

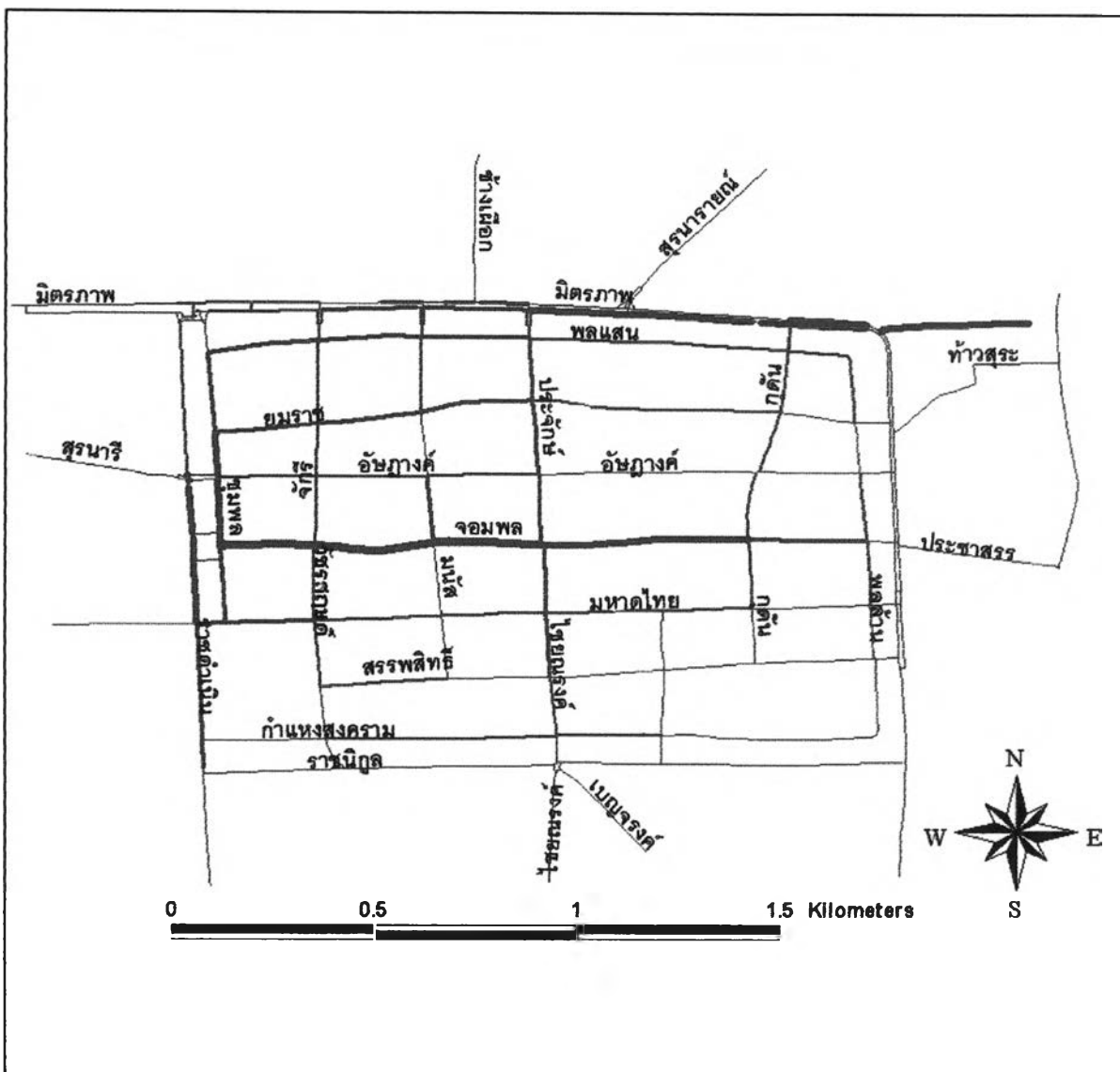
หมายเหตุ – ตัวหนังสือหนา คือ สถานที่แนะนำเมืองจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่อยู่ภายในพื้นที่งานวิจัยและละแวกโดยรอบ

จากตาราง 5.7 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ในการแนะนำเมือง และนึกถึงสถานที่ต่างๆในเมืองนครราชสีมาส่วนใหญ่ ได้แก่ ย่านโม คิดเป็นร้อยละ 97.72 รองลงมา ได้แก่ วัดศาลาลอย คิดเป็นร้อยละ 29.19 บุ่งตะหลิว คิดเป็นร้อยละ 19.04 สวนสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 18.53 พิมาย คิดเป็นร้อยละ 17.26 ไนท์บาร์ซ่า คิดเป็นร้อยละ 13.96 ด่านเกวียน คิดเป็นร้อยละ 7.61 พิพิธภัณฑฯ+บ้านย่านโม คิดเป็นร้อยละ 6.85 วัดพายัพ คิดเป็นร้อยละ 4.06 วัดพระนารายณ์ คิดเป็นร้อยละ 3.81 ศาลหลักเมือง คิดเป็นร้อยละ 2.79 ห้างสรรพสินค้าและย่านร้านอาหารชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 2.54 ส่วนกำแพงเมือง คิดเป็นร้อยละ 2.28 ประตูเมือง คิดเป็นร้อยละ 1.78 วัดหนองบัวรอง คิดเป็นร้อยละ 1.52 วัดบึง คิดเป็นร้อยละ 1.27 วัดสุทธจินดา วัดหลวงพ่โต ผ้าไหมเมืองปัก คิดเป็นร้อยละ 1.02 ลำตะคอง เขาใหญ่ ต่ำกว่าร้อยละ 1

2) การเส้นทางภายในเมืองจากการแนะนำสถานที่ในเมืองแก่นนครราชสีมา

Image of City: Paths

สามารถประมวลผลค่าความถี่เส้นทางลงแผนที่ได้ ดังแผนที่ 5.20 วิเคราะห์ได้ว่าเส้นทางสายหลักในการใช้เชื่อมโยงสถานที่สำคัญภายในเมืองแก่นนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นถนนจอมพล ถนนมิตรภาพ ถนนประจักษ์ ถนนไชยณรงค์ ถนนยมราช ถนนชุมพล ถนนราชดำเนิน รองลงมา เป็นถนนพลแสน ถนนวัชรสุษดี ถนนอักษุวงศ์ ถนนกุดั่น ถนนมหาตไทย ถนนสรรพสิทธิ์ และถนนกำแพงสงคราม

LEGEND

ค่าความถี่แนะนำเส้นทางในเมืองเก่า

- 0 - 7
- 8 - 21
- 22 - 51
- 52 - 89
- 90 - 181

ที่มา : วิเคราะห์ความถี่จากแบบสอบถาม

แผนที่ 5.20 แสดงค่าความถี่เส้นทางในการไปสถานที่ต่างๆที่แนะนำภายในพื้นที่ วิจัยของกลุ่มประชากรตัวอย่าง

แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

3) การบอกตำแหน่งอ้างอิงเส้นทาง Image of city: landmark

ในการบอกเส้นทางไปสถานที่ต่างๆ โดยจุดเริ่มต้นเริ่มจากจุดหนึ่งไปจุดเป้าหมายอีกจุดหนึ่ง โดยธรรมชาติของมนุษย์ในการสื่อสารซึ่งกันและกันนั้น มักจะอ้างอิงสิ่งๆหนึ่งไปการเดินทางไปเสมอ จุดอ้างอิงนี้ในทฤษฎีจิตภาพเมือง เรียกว่า จุดหมายตา (Landmark) ซึ่งระดับความทรงจำหรือความสามารถในการบอกจุดอ้างอิงนี้ก็ขึ้นอยู่กับความทรงจำของประชากรที่สอบถาม ตรงนี้สามารถประมวลไปสู่ผลวิจัยเพื่อทราบระดับศักยภาพของจุดหมายตาในพื้นที่วิจัย เพื่อวิเคราะห์ต่อยอดกับตำแหน่งที่ตั้งของกลุ่มมรดกวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์จำนวนผู้บอกจุดอ้างอิงในการเดินทางภายในเมืองนครราชสีมา

ตาราง 5.8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์บอกจุดอ้างอิงในเดินทาง

จำนวนผู้ตอบตำแหน่งอ้างอิง บอกเส้นทาง	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้บอกเส้นทางและตำแหน่งอ้างอิง	330	82.5
จำนวนผู้ไม่ตอบ	70	17.5
รวม	400	100

จากตาราง 5.8 พบว่าในการเดินทางภายในเมืองผู้ให้สัมภาษณ์บอกจุดอ้างอิง คิดเป็นร้อยละ 82.5 และผู้ให้สัมภาษณ์ไม่เส้นทางโดยไม่บอกจุดอ้างอิง คิดเป็นร้อยละ 17.5

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับตำแหน่งอ้างอิงในเมือง มีรายละเอียดแสดงเป็นค่าความถี่จำแนกเป็นข้อๆ ตามตาราง 5.9 ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์จุดหมายตาในการเดินทางภายในเมืองแก่นนครราชสีมา

ตาราง 5.9 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับตำแหน่งอ้างอิงในเมือง

ตำแหน่งอ้างอิง บอกเส้นทาง	ความถี่ของจำนวนที่ ตอบ	ร้อยละ
ประตูชุมพล	249	63.20
อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	184	46.70
โค้งวัดศาลาลอย	89	22.59
ศาลหลักเมือง	43	10.91
ไนท์พลาซ่า	39	9.90
ห้างคลังพลาซ่า 2	29	7.36
วัดสุทธจินดา	26	6.60

ตำแหน่งอ้างอิง บอกเส้นทาง	ความถี่ของจำนวนที่	
	ตอบ	ร้อยละ
วัดพ่ายัพ	25	6.35
ประตูพลล้าน	23	5.84
ประตูพลแสน	21	5.33
วัดบูรพ์	20	5.08
ศาลากลางจังหวัด	15	3.81
ประตูสัมฤทธิ์รัตนอริพ่าย	11	2.79
ประตูไชยณรงค์	9	2.28
วัดบึง	8	2.03
โรงเรียนสุระ	6	1.52
วัดสามัคคี	5	1.27
กำแพงเมือง	5	1.27
วัดอีสาน	4	1.02
ศาล	2	0.51
สระแก้ว	2	0.51
พิพิธภัณฑ	1	0.25

หมายเหตุ- 1 แบบสัมภาษณ์ ประชากรสามารถตอบได้มากกว่า 1

จากตาราง 5.9 พบว่าจุดอ้างอิง (Landmark) ส่วนใหญ่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำ คือ ประตูชุมพล คิดเป็นร้อยละ 63.20 รองลงมา คือ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี คิดเป็นร้อยละ 46.70 ไค้่งวัดศาลาลอย คิดเป็นร้อยละ 22.59 ศาลหลักเมือง คิดเป็นร้อยละ 10.91 ไน้ท์พลาซ่า คิดเป็นร้อยละ 9.90 ห้างคลังพลาซ่า 2 คิดเป็นร้อยละ 7.36 วัดสุทธจินดา คิดเป็นร้อยละ 6.60 วัดพ่ายัพ คิดเป็นร้อยละ 6.35 ประตูพลล้าน คิดเป็นร้อยละ 5.84 ประตูพลแสน คิดเป็นร้อยละ 5.33 วัดบูรพ์ คิดเป็นร้อยละ 5.08 ศาลากลางจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 3.81 ประตูสัมฤทธิ์รัตนอริพ่าย คิดเป็นร้อยละ 2.79 ประตูไชยณรงค์ คิดเป็นร้อยละ 2.28 และวัดบึง คิดเป็นร้อยละ 2.03 โรงเรียนสุรวิทยาคิดเป็นร้อยละ 1.52 วัดสามัคคีและกำแพงเมือง คิดเป็นร้อยละ 1.27 วัดอีสาน คิดเป็นร้อยละ 1.02 ศาลจังหวัด สระแก้ว พิพิธภัณฑ ต่ำกว่าร้อยละ 1 ตามลำดับ

4) การวิเคราะห์สถานการณ์รับรู้ต่อพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์การรับรู้ รู้จักพื้นที่มรดกวัฒนธรรม

ตาราง 5.10 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละความรู้จักสถานที่มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่า นครราชสีมาจากกลุ่มประชากรตัวอย่าง

จำนวน สถานที่ มรดก วัฒนธรรม	พื้นที่มรดกวัฒนธรรม	ค่าความถี่ที่รู้จักมรดกวัฒนธรรม จากแบบสัมภาษณ์ 400 ชุด	คิดร้อยละ จากฐาน 400
1	อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	400	100
2	ประตูชุมพล	391	97.75
3	ศาลหลักเมือง	390	97.5
4	วัดพายัพ	383	95.75
5	คูเมือง	380	95
6	วัดสระแก้ว	380	95
7	ประตูไชยรงค์	377	94.25
8	ประตูพลแสน	369	92.25
9	ประตูพลล้าน	367	91.75
10	วัดบึง	364	91
11	วัดบูรพ์	361	90.25
12	วัดพระนารายณ์	360	90
13	สระแก้ว	343	85.75
14	วัดอีสาน	337	84.25
15	สระวัดพระนารายณ์	289	72.25
16	กำแพงเมืองเก่า	279	69.75
17	สระวัดบูรพ์	213	53.25
18	สระขวัญ	205	51.25
19	สระบัว	177	44.25
20	ศาลพระนารายณ์	145	36.25
21	สระวัดบึง	140	35
22	สระทองกลาง	26	6.5

หมายเหตุ-ตัวหนังสือสีแดงเป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมที่กลุ่มประชากรตัวอย่างรู้จักไม่ถึงร้อยละ 50

พื้นที่มรดก วัฒนธรรม	การประเมินสภาพภูมิทัศน์เมือง					ฐาน จำนวนที่ เก็บ ข้อมูลได้
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้อง ปรับปรุง	ต้อง ปรับปรุง อีกมาก	
สระบัว	0	7	65	87	18	177
สระทองกลาง	0	0	3	8	15	26
สระวัดพระนารายณ์	9	78	108	113	52	360
สระวัดบึง	0	11	73	39	17	140
สระวัดบูรพ์	0	7	74	100	32	213
วัดพระนารายณ์	9	78	108	113	52	360
วัดบูรพ์	1	155	102	93	10	361
วัดบึง	2	80	221	60	1	364
วัดสระแก้ว	2	163	187	28	0	380
วัดพายัพ	95	257	24	7	0	383
วัดอีสาน	0	40	148	119	30	337

หมายเหตุ-ตัวหนังสือสีแดง เป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมที่กลุ่มประชากรตัวอย่างรู้จักไม่ถึงร้อยละ 50
ผลการวิเคราะห์การประเมินสภาพภูมิทัศน์เมืองในพื้นที่รอบมรดกวัฒนธรรมต่างๆเป็น
ค่าเฉลี่ยในแต่ละพื้นที่มรดกวัฒนธรรมได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการประเมินพื้นที่มรดก
วัฒนธรรมของกลุ่มตัวอย่างประชากร

ตาราง 5.12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการประเมินภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดก
วัฒนธรรม

Descriptive Statistics	ระดับการประเมิน				
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การประเมินสภาพปัจจุบันอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี	400	1	5	4.10	0.96
การประเมินสภาพปัจจุบันประตูชุมพล	391	0	5	3.99	0.96
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดพายัพ	383	0	5	3.97	1.02
การประเมินสภาพปัจจุบันประตูไชยณรงค์	377	0	5	3.61	1.11
การประเมินสภาพปัจจุบันประตูพลแสน	390	0	5	3.60	1.20

Descriptive Statistics	ระดับการประเมิน				
	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
การประเมินสภาพปัจจุบันประตูพลล้าน	367	0	5	3.57	1.22
การประเมินสภาพปัจจุบันคูเมืองเก่า	380	0	5	3.30	1.06
การประเมินสภาพปัจจุบันศาลหลักเมือง	390	0	5	3.27	0.94
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดสระแก้ว	380	0	5	3.20	0.95
การประเมินสภาพปัจจุบันสระแก้ว	361	0	5	3.02	1.38
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดบูรพ์	361	0	5	2.82	1.26
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดบึง	364	0	5	2.78	1.08
การประเมินสภาพปัจจุบันกำแพงเมือง	279	0	5	2.68	1.86
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดพระนารายณ์	360	0	5	2.39	1.28
การประเมินสภาพปัจจุบันวัดอีสาน	337	0	4	2.18	1.21
การประเมินสภาพปัจจุบันสระวัดพระนารายณ์	360	0	4	1.93	1.35
การประเมินสภาพปัจจุบันสระขวัญ	205	0	4	1.25	1.34
การประเมินสภาพปัจจุบันสระวัดบูรพ์	213	0	4	1.20	1.26
การประเมินสภาพปัจจุบันสระบัว	177	0	4	1.03	1.26
การประเมินสภาพปัจจุบันสระวัดบึง	140	0	4	0.89	1.31
การประเมินสภาพปัจจุบันศาลพระนารายณ์	145	0	4	0.81	1.18
การประเมินสภาพปัจจุบันสระทองกลาง	26	0	3	0.10	0.41

หมายเหตุ - ระดับการประเมินแทนด้วยตัวเลข 1-5 โดยที่

5 แทน ภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมดีมาก

4 แทน ภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมดี

3 แทน ภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมปานกลาง

2 แทน ภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง

1 แทน ภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุงอีกมาก

0 แทน ไม่รู้จักมรดกวัฒนธรรมนั้น ไม่สามารถประเมินภูมิทัศน์เมืองได้

จากตาราง 5.12 ได้ทำการหาค่าเฉลี่ยจากการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบพื้นที่มรดกวัฒนธรรม พบว่าอนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีค่าเฉลี่ยการประเมินมากที่สุด คิดเป็นระดับ 4.10 รองลงมาเป็นประตูชุมพล คิดเป็นระดับ 3.99 วัดพายัพ คิดเป็นระดับ 3.97 ประตูไชยณรงค์ คิดเป็นระดับ 3.61 ประตูพลแสน คิดเป็นระดับ 3.60 ประตูพลล้าน คิดเป็นระดับ 3.57 คูเมืองเก่า คิด

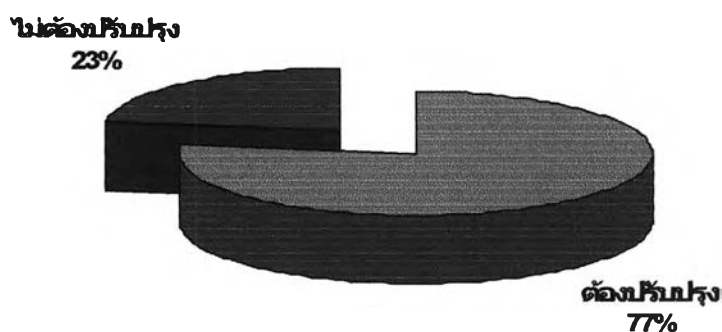
เป็นระดับ 3.30 ศาลหลักเมือง คิดเป็นระดับ 3.27 วัดสระแก้ว คิดเป็นระดับ 3.20 สระแก้ว คิดเป็นระดับ 3.02 วัดบูรพ์ คิดเป็นระดับ 2.82 วัดบึง คิดเป็นระดับ 2.78 กำแพงเมือง คิดเป็นระดับ 2.68 วัดพระนารายณ์ คิดเป็นระดับ 2.39 วัดอีสาน คิดเป็นระดับ 2.18 สระวัดพระนารายณ์ คิดเป็นระดับ 1.93 สระขวัญ คิดเป็นระดับ 1.25 วัดบูรพ์ คิดเป็นระดับ 1.20 สระบัว คิดเป็นระดับ 1.03 วัดบึง คิดเป็นระดับ 0.89 ศาลพระนารายณ์ คิดเป็นระดับ 0.81 และสระทองกลาง คิดเป็นระดับ 0.1

6) การวิเคราะห์ลักษณะสาเหตุที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง

ในแบบสัมภาษณ์ของงานวิจัยชิ้นนี้ ได้แบ่งระดับการประเมินภูมิทัศน์เมืองไว้ 5 ระดับ ดังที่กล่าวมาตามตาราง 5.13 ซึ่งระดับการประเมินที่ต่ำกว่าระดับ 3 จะถือว่าชาวเมืองต้องการให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเกิดขึ้น ความสรุปเป็นค่าเฉลี่ยค่าเห็นในที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมของกลุ่มประชากรตัวอย่าง ได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ภาพรวมความต้องการในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองแก่นครราชสีมา ตาราง 5.13 แสดงค่าความถี่และร้อยละของค่าเฉลี่ยการประเมินภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรมทั้งหมด

ความคิดเห็นในการประเมินภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรม	ค่าความถี่	ร้อยละ
ค่าเฉลี่ยประเมินภูมิทัศน์เมืองควรปรับปรุง	309	77.25
ค่าเฉลี่ยประเมินภูมิทัศน์เมืองยังไม่ต้องปรับปรุง	91	22.75
รวม	400	100

ภาพ 5.11 แสดงสัดส่วนร้อยละของค่าเฉลี่ยภาพรวมควรปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองหรือไม่

จากตาราง 5.13 และภาพ 5.11 พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างประชากรประเมินให้ภูมิทัศน์เมืองต้องปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 77 และไม่ต้องปรับปรุง คิดเป็นร้อยละ 23

ซึ่งสามารถแจงเป็นรายละเอียด สาเหตุที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ได้ดังนี้

- เหตุผลที่ประเมินต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง

ตาราง 5.14 แสดงความถี่และร้อยละเหตุผลประเมินภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรมปรับปรุง

เหตุผลที่ต้องปรับปรุง	ค่าความถี่	ร้อยละ
ทรุดโทรม	215	69.58
สกปรก	174	56.31
ภาพพจน์ไม่สื่อต่อการจดจำ	127	41.1
ถูกบดบัง	119	38.51
ไม่เป็นระเบียบ	97	31.39
ผูกพัน	97	31.39
เข้าถึงยาก	67	21.68
ดูคับแคบ	59	19.09
ไม่รองรับกิจกรรมในพื้นที่	36	11.65

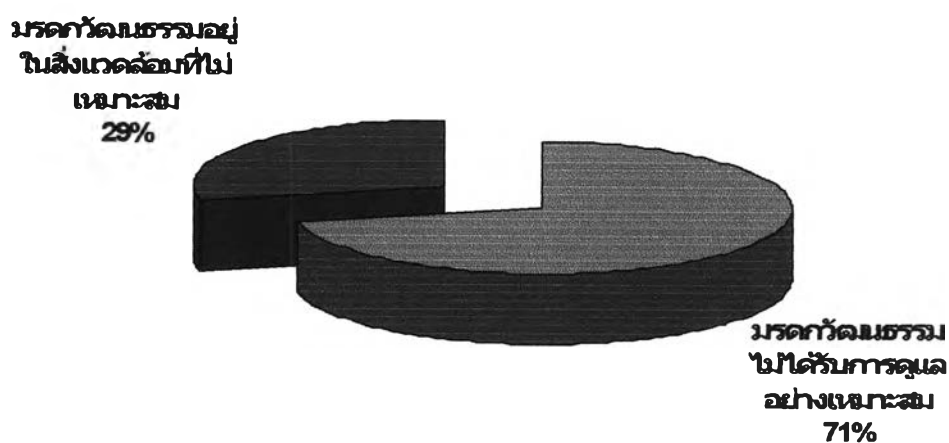
หมายเหตุ- 1 แบบสัมภาษณ์ ประชากรสามารถตอบได้มากกว่า 1

จากตาราง 5.14 เป็นคำตอบคำถามปลายเปิดโดยให้เหตุผลว่าเพราะอะไรภูมิทัศน์เมืองถึงต้องปรับปรุง พบว่าส่วนใหญ่ ให้เหตุผลว่า สภาพภูมิทัศน์เมืองทรุดโทรม คิดเป็นร้อยละ 69.58 รองลงมาให้เหตุผลว่าสกปรก คิดเป็นร้อยละ 56.31 ภาพพจน์ไม่สื่อต่อการจดจำ คิดเป็นร้อยละ 41.1 พื้นที่มรดกวัฒนธรรมถูกบดบัง คิดเป็นร้อยละ 38.51 ภูมิทัศน์เมืองไม่เป็นระเบียบมีสภาพผูกพัน คิดเป็นร้อยละ 31.39 พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเข้าถึงยาก คิดเป็นร้อยละ 21.68 สภาพดูคับแคบ คิดเป็นร้อยละ 19.09 และพื้นที่ไม่มรดกวัฒนธรรมไม่รองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 11.65 ตามลำดับ

- สัดส่วนสาเหตุต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง เกิดขึ้นบริเวณใดระหว่างพื้นที่มรดกวัฒนธรรมกับสิ่งแวดล้อมโดยรอบ

ตาราง 5.15 แสดงค่าเฉลี่ยความถี่และร้อยละสาเหตุที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง จากความถี่การประเมินสภาพภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรมควรปรับปรุง

สาเหตุภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง	ค่าเฉลี่ยความถี่การประเมินภูมิทัศน์เมืองบริเวณพื้นที่มรดกวัฒนธรรมทั้งหมด	ร้อยละ
มรดกวัฒนธรรมไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม	50.95	71.08
มรดกวัฒนธรรมอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม	20.73	28.92
รวม	71.68	100

ภาพ 5.12 แสดงค่าเฉลี่ยความถี่และร้อยละสาเหตุที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง

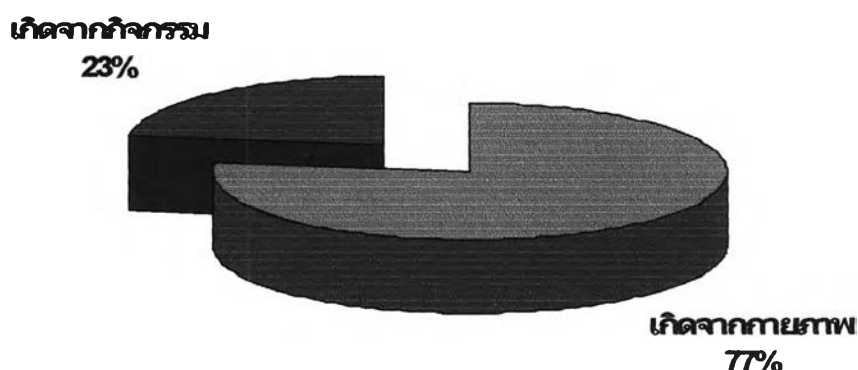
จากตาราง 5.15 และภาพ 5.12 พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ที่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองมาจากพื้นที่มรดกวัฒนธรรมไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 71.08 รองมาเป็นพื้นที่มรดกวัฒนธรรมอยู่ในสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 28.92

7) เหตุผลการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองจากสิ่งแวดล้อมรอบมรดกวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์เหตุการณ์การปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองจากสิ่งแวดล้อมรอบมรดกวัฒนธรรม

ตาราง 5.16 แสดงค่าความถี่และร้อยละของความคิดเห็นต่อการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ที่ได้มาจากสาเหตุการปรับปรุงมาจากสิ่งแวดล้อม

เหตุผลที่สิ่งแวดล้อมบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง	ความถี่การประเมินสิ่งแวดล้อม	ร้อยละ
เกิดจากกายภาพของสิ่งแวดล้อม	20	77.17
เกิดจากกิจกรรมของสิ่งแวดล้อม	6	22.83

ภาพ 5.13 แสดงสัดส่วนร้อยละสิ่งแวดล้อมต้องปรับปรุงจากเหตุผลใด

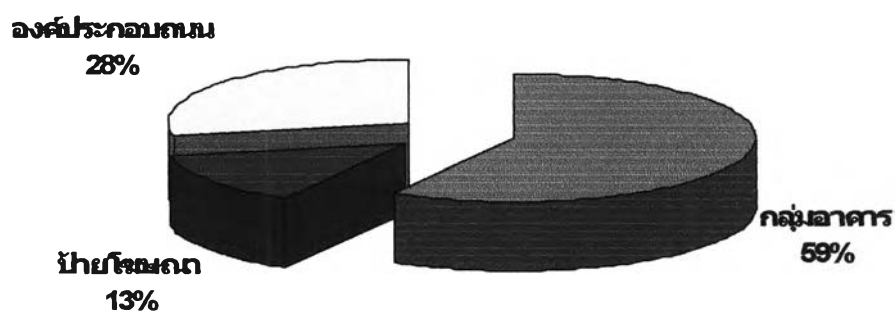
จากตาราง 5.16 และ 5.13 ภูมิทัศน์เมืองต้องปรับปรุงสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่มีสาเหตุเกิดจากกายภาพ คิดเป็นร้อยละ 77.17 รองมาเกิดจากกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 22.83

โดยในรายละเอียดเหตุผลความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ที่เกิดจากกายภาพ ได้ดังนี้ ผลการวิเคราะห์ในรายละเอียดเหตุผลความต้องการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ที่เกิดจากกายภาพ

ตาราง 5.17 แสดงค่าความถี่และร้อยละเหตุผลทางกายภาพบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง

เหตุผลทางกายภาพบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง	ความถี่การประเมินทางกายภาพ	ร้อยละ
กลุ่มอาคาร	18	81.32
ป้ายโฆษณา	4	18.68
องค์ประกอบถนน	9	39.28

โดย N = 20 (จากการประเมินสาเหตุปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองจากสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ตาราง 5.16)

ภาพ 5.14 แสดงสัดส่วนเหตุผลทางกายภาพบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง จากตาราง 5.17 และภาพ 5.14 พบว่าเหตุผลทางกายภาพบริเวณมรดกวัฒนธรรมต้องปรับปรุง ส่วนใหญ่เกิดจากกลุ่มอาคาร คิดเป็นร้อยละ 81.32 รองลงมาเป็นป้ายโฆษณา 18.68 และองค์ประกอบถนน (ทางเท้า เสาไฟ สายไฟฟ้า ถึงขยะ ลักษณะทางเข้าถึง) ตามลำดับ

8) การสรุปแนวทางเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง

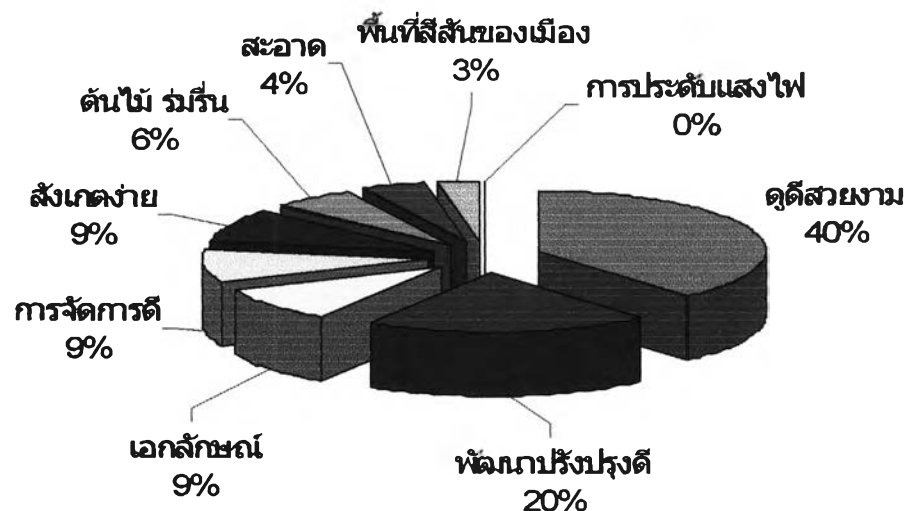
- เหตุผลที่ประเมินภูมิทัศน์เมืองแต่ละพื้นที่มรดกวัฒนธรรมเป็นภูมิทัศน์เมืองที่ดี

ผลการวิเคราะห์เหตุผลในการประเมินภูมิทัศน์เมืองแต่ละพื้นที่มรดกวัฒนธรรมเป็นภูมิทัศน์เมืองที่ดี จากการสัมภาษณ์ประชากรเป้าหมายทั้งหมด 400 คน

ตาราง 5.18 แสดงค่าความถี่และค่าร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับเหตุผลที่ประเมินภูมิทัศน์เมืองว่าดี

หมายเหตุ- 1 แบบสัมภาษณ์ ประชากรสามารถตอบได้มากกว่า 1 จากจำนวนแบบสัมภาษณ์ 400 ชุด

ลักษณะเหตุผลที่ประเมินภูมิทัศน์เมืองดี	ค่าความถี่	ร้อยละ
ดูดีสวยงาม	302	75.5
พัฒนาปรับปรุงดี	160	40
เอกลักษณ์	73	18.25
การจัดการดี	72	18
สังเกตง่าย	69	17.25
ต้นไม้ ร่มรื่น	48	12
สะอาด	35	8.75
พื้นที่สีส้มของเมือง	23	5.75
การประดับแสงไฟ	1	0.25

ภาพ 5.15 แสดงสัดส่วนร้อยละของความคิดเห็นจากผู้ตอบแบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับเหตุผลที่ประเมินภูมิทัศน์เมืองว่าดี

จากตาราง 5.18 และภาพ 5.15 พบว่าการให้เหตุผลในการประเมินภูมิทัศน์เมืองดี ส่วนใหญ่เกิดจาก ดูดีสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 75.5 รองลงมา มีการพัฒนาปรับปรุงดี คิดเป็นร้อยละ 40 ภูมิทัศน์เมืองมีเอกลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 18.25 มีการบริหารจัดการที่ดี คิดเป็นร้อยละ 18 สังเกตง่าย คิดเป็นร้อยละ 17.25 มีต้นไม้ร่มรื่น คิดเป็นร้อยละ 12 มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 8.75 เป็นพื้นที่สีส้มของเมือง คิดเป็นร้อยละ 5.75 และมีการประดับไฟ คิดเป็นร้อยละ 0.25 ตามลำดับ

• การเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองบริเวณมรดกวัฒนธรรม

ผลการวิเคราะห์แนวทางเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองของมรดกวัฒนธรรม จากการสัมภาษณ์ประชากรเป้าหมายทั้งหมด 400 คน

ตาราง 5.19 แสดงค่าความถี่และร้อยละแนวทางเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองของมรดกวัฒนธรรม

หมายเหตุ- 1 แบบสัมภาษณ์ ประชากรสามารถตอบได้มากกว่า 1 จากจำนวนแบบสัมภาษณ์ 400 ชุด

แนวทางเสนอแนะในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองของมรดกวัฒนธรรม	ค่าความถี่	ร้อยละ
อนุรักษ์และสามารถรับรู้ได้	134	33.5
ดูแลสิ่งแวดล้อมเป็นระเบียบ	113	28.25
พัฒนาและจัดการให้ดีขึ้น	58	14.5
ที่พักผ่อนรมรื่น	44	11
ภาพรวมของเมืองเก่า	22	5.5
รองรับกิจกรรมพื้นที่กับการท่องเที่ยว	15	3.75

จากตาราง 5.19 พบว่าแนวทางการเสนอแนะส่วนใหญ่เป็นแนวทางอนุรักษ์และสามารถรับรู้ได้ คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาเป็นแนวทางทำให้ดูแลสิ่งแวดล้อมเป็นระเบียบ คิดเป็นร้อยละ 28.25 พัฒนาและจัดการให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 14.5 ที่พักผ่อนรมรื่น คิดเป็นร้อยละ 11 ภาพรวมของเมืองเก่า คิดเป็นร้อยละ 5.5 และสามารถรองรับกิจกรรมพื้นที่กับการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 3.75 ตามลำดับ

5.2.3 การวิเคราะห์สถานการณ์รับรู้มรดกวัฒนธรรมมีผลต่อการประเมินสภาพภูมิทัศน์เมือง

ผลการวิเคราะห์รายงานผลการวิจัยที่ได้มาจาก Output Windows SPSS แสดงผลการทดสอบสมมุติฐานสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ รู้จักมรดกวัฒนธรรมมีผลต่อการประเมินภาพรวมภูมิทัศน์เมืองมรดกวัฒนธรรม โดยวัดจากค่า Pearson Correlation ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติอ้างอิง

ตาราง 5.20 รายงานผลสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้จักมรดกวัฒนธรรมกับการประเมินภาพรวมภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรม ที่ได้จากการประมวลผลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

Correlations		การรับรู้จักมรดก วัฒนธรรม	การประเมินภูมิทัศน์ เมืองรอบมรดก วัฒนธรรม
การประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบ มรดกวัฒนธรรม	Pearson		
	Correlation	1	0.567
	Sig. (2-tailed)		0.000
	N	400	399
การรับรู้จักมรดกวัฒนธรรม	Pearson		
	Correlation	0.567	1
	Sig. (2-tailed)	0.000	
	N	399	399

จากตาราง 5.20 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับการรับรู้จักมรดกวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.567 ซึ่งเป็นค่าบวก มีค่าเข้าสู่ 1 สามารถแปลผลได้ว่า การประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับการรับรู้จักมรดกวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

5.2.4 การวิเคราะห์การปรับปรุงทางกายภาพมีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์

เมือง ซึ่งกายภาพที่กล่าวมา ได้แก่ กลุ่มอาคาร ป้ายโฆษณา และองค์ประกอบถนน

ผลการวิเคราะห์รายงานผลการวิจัยที่ได้มาจาก Output Windows SPSS แสดงผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างการปรับปรุงทางกายภาพมีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรม

1) ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มอาคารกับภูมิทัศน์เมือง

ตาราง 5.21 รายงานผลสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับปรุงกลุ่มอาคาร มีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรม ที่ได้จากการประมวลผลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

Correlations		การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	กลุ่มอาคาร
การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	Pearson Correlation	1	0.06
	Sig. (2-tailed)		0.181
	N	400	400
กลุ่มอาคาร	Pearson Correlation	0.067	1
	Sig. (2-tailed)	0.181	
	N	400	400

จากตาราง 5.21 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับกลุ่มอาคาร มีค่าเท่ากับ 0.067 ซึ่งเป็นค่าบวก มีค่าเข้าสู่ 1 สามารถแปลผลได้ว่าการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับกลุ่มอาคาร มีความสัมพันธ์กันระดับหนึ่ง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

2) ความสัมพันธ์ระหว่างป้ายโฆษณากับภูมิทัศน์เมือง

ตาราง 5.22 รายงานผลสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับปรุงป้ายโฆษณา มีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรม ที่ได้จากการประมวลผลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

Correlations		การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	ป้ายโฆษณา
การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	Pearson Correlation	1	-0.088
	Sig. (2-tailed)		0.079
	N	400	400
ป้ายโฆษณา	Pearson Correlation	-0.088	1
	Sig. (2-tailed)	0.079	
	N	400	400

จากตาราง 5.22 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับป้ายโฆษณา มีค่าเท่ากับ -0.088 ซึ่งเป็นค่าลบ มีค่าเข้าสู่ 1 สามารถแปลผลได้ว่าการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับป้ายโฆษณา มีความสัมพันธ์กันระดับหนึ่ง และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม

3) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบถนนกับภูมิทัศน์เมือง

ตาราง 5.23 รายงานผลสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการปรับปรุงองค์ประกอบถนน มีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรม ที่ได้จากการประมวลผลเชิงสถิติด้วยโปรแกรม SPSS

Correlations		การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	องค์ประกอบ ถนน
การประเมินภูมิทัศน์เมือง รอบมรดกวัฒนธรรม	Pearson Correlation	1	-0.001
	Sig. (2-tailed)		0.984
	N	400	400
องค์ประกอบถนน	Pearson Correlation	-0.001	1
	Sig. (2-tailed)	0.984	
	N	400	400

จากตาราง 5.23 การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับองค์ประกอบถนน มีค่าเท่ากับ -0.001 ซึ่งเป็นค่าลบ มีค่าเข้าสู่ 0 สามารถแปลผลได้ว่าการประเมินภูมิทัศน์เมืองรอบมรดกวัฒนธรรมกับองค์ประกอบถนน มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก และมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงข้าม

5.3 สรุปศักยภาพ ปัญหา และความต้องการต่อภูมิทัศน์เมืองและมรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา

ในการวิเคราะห์ภูมิทัศน์เมืองเก่านครราชสีมา และพื้นที่มรดกวัฒนธรรม สามารถสรุปเป็นศักยภาพ ลักษณะของปัญหา ความต้องการ ในการปรับปรุงของภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา ได้ดังนี้

5.3.1 ศักยภาพภูมิทัศน์เมืองที่มีต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

ลักษณะโครงสร้าง รูปทรงของเมืองเก่านครราชสีมาสามารถเชื่อมโยงระหว่างพื้นที่มรดกวัฒนธรรมให้เกิดภาพรวมทั้งเมืองเก่าของกลุ่มมรดกวัฒนธรรม ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองได้

จากแบบสัมภาษณ์มีกลุ่มประชากรตัวอย่างประเมินให้ภูมิทัศน์เมืองปัจจุบันเหมาะสมกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองเก่านครราชสีมา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 23 ของแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด และให้เหตุผลในการประเมินว่า ดูดีสวยงาม คิดเป็นร้อยละ 38.57 ของประชากรที่ประเมินภูมิทัศน์เมืองเหมาะสมกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม รองลงมา มีการพัฒนาปรับปรุงดี คิดเป็นร้อยละ 20.43 ภูมิทัศน์เมืองมีเอกลักษณ์ คิดเป็นร้อยละ 9.32 มีการบริหารจัดการที่ดี คิดเป็นร้อยละ 9.20 สิ่งก่อสร้าง คิดเป็นร้อยละ 8.81 มีต้นไม้ร่มรื่น คิดเป็นร้อยละ 6.13 มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 4.47 เป็นพื้นที่สีส้มของเมือง คิดเป็นร้อยละ 2.94 และมีการระดับไฟ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ตามลำดับ ซึ่งเหตุผลต่างๆเหล่านี้ที่กล่าวมา ถือเป็นลักษณะศักยภาพของภูมิทัศน์เมืองที่ประชากรตัวอย่างประเมินให้เป็นตัวชี้วัดภูมิทัศน์เมืองต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

ซึ่งจากแนวทางเสนอแนะแนวทางปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองของชาวเมือง ผลการวิเคราะห์อ้างอิงข้อมูลตัวแปรระหว่างสภาวะการรับรู้ของชาวเมือง มีผลต่อการประเมินภูมิทัศน์เมือง ผลการรับรู้มีผลเป็นอย่างมากต่อการประเมินผลภูมิทัศน์เมือง ดังนั้นสรุปได้ว่าการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ควรมีการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้มองเห็นตัวมรดกวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจน และมีองค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะกลุ่มอาคาร ป้ายโฆษณา และองค์ประกอบถนน ที่มีผลต่อภูมิทัศน์เมืองกับการมรดกวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน ดังนั้นในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ลักษณะทางกายภาพขององค์ประกอบภูมิทัศน์เมืองไม่ควรมีการบดบังมุมมองต่อมรดกวัฒนธรรม

5.3.2 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับภูมิทัศน์เมืองต่อมรดกวัฒนธรรม

ลักษณะปัญหาภูมิทัศน์เมืองเก่านครราชสีมาไม่เกื้อหนุนต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม เนื่องจากลักษณะกลุ่มอาคารที่เกิดขึ้นในพื้นที่เมืองเก่าริมถนนสายหลักส่วนใหญ่เป็นลักษณะอาคารพาณิชย์มีความต้องการในใช้พื้นที่สูงทำให้เกิดรูปแบบอาคารในแนวตั้ง และตกแต่งด้วยป้ายโฆษณาเพื่อตอบสนองทางด้านการแข่งขันเชิงธุรกิจ การค้าโดยขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อมรดกวัฒนธรรม ผนวกกับระบบสาธารณูปโภคภายในเมืองเก่านครราชสีมาซึ่งยังไม่มี การจัดระเบียบของทางเดินสาย และจัดเก็บให้เรียบร้อย เมื่อสิ่งทีกล่าวมาถือเป็นองค์ประกอบภูมิทัศน์เมืองที่รวมกัน ทำให้เกิดการบดบังพื้นที่มรดกวัฒนธรรม จนสามารถรับรู้ต่อมรดกวัฒนธรรมของชาวเมืองได้เลย โดยเวลาผ่านไปจะเป็นเหตุให้การรับรู้ต่อมรดกวัฒนธรรมของชาวเมืองเลือนหายไปได้ ซึ่งลักษณะปัญหาภูมิทัศน์เมืองที่เกิดขึ้นเป็นลักษณะภูมิทัศน์เมืองที่เกิดรายละเอียดย่อยของสิ่งต่างๆจนไม่สามารถทำให้เกิดภาพรวมของภูมิทัศน์เมืองในการรับรู้ ทำให้เกิดมโนภาพที่ง่ายต่อการจดจำลักษณะพื้นที่มรดกวัฒนธรรมภายในเมืองเก่านครราชสีมาของชาวเมือง

ซึ่งลักษณะมโนภาพต่อเมืองเก่านครราชสีมาที่เกิดขึ้น จากผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ ชาวเมืองมีมโนภาพจดจำต่อพื้นที่มรดกวัฒนธรรมเพียง 6 พื้นที่ จากพื้นที่มรดกวัฒนธรรมทั้งหมด 22 พื้นที่ ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี คิดเป็นร้อยละ 41.31 รองลงมา ได้แก่ วัดพายัพ คิดเป็นร้อยละ 1.72 วัดพระนารายณ์ คิดเป็นร้อยละ 1.61 ศาลหลักเมือง คิดเป็นร้อยละ 1.18 ส่วนกำแพงเมือง ประตูเมือง ต่ำกว่าร้อยละ 1 และในทันทันยังค้นพบพื้นที่ที่เป็นมโนภาพของชาวเมืองที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมบริเวณใกล้เคียงพื้นที่เมืองเก่านครราชสีมา ได้แก่ วัดศาลาลอย พิพิธภัณฑสถานแห่งชาตินครราชสีมา วัดสุทธจินดา

จากปัญหาที่ศึกษาโดยผู้วิจัยที่สรุปปัญหาของภูมิทัศน์เมืองเกิดจากลักษณะของอาคาร พาณิชยกรรม ป้ายอาคารที่บดบังมรดกวัฒนธรรม และลักษณะการเดินสาย จัดเก็บของระบบ สาธารณูปโภค ทำให้เกิดผลกระทบต่อการรับรู้ต่อมรดกวัฒนธรรม ทำให้เกิดผลต่อความสามารถ การรับรู้ต่อมรดกวัฒนธรรมของชาวเมือง โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่มรดกวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะวัด กับสระน้ำโบราณ ซึ่งมรดกวัฒนธรรมประเภทวัดส่วนใหญ่ของถูกบดบังโดยกลุ่มอาคารพาณิชยกรรม ส่วนใหญ่พื้นที่ดินเป็นของวัดและจัดสรรแบ่งพื้นที่ให้เช่า ส่วนสระน้ำโบราณมีสภาพทรุดโทรม ไม่ได้รับการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองโดยรอบให้เกิดมโนภาพที่เหมาะสมกับการเป็นมรดกวัฒนธรรม ของเมือง

สภาพภูมิทัศน์เมืองโดยรอบมรดกวัฒนธรรมทั้งหมด 22 พื้นที่ ที่ทำการศึกษาระบบ สัมภาษณ์ต่อประชากรภายในเมืองเก่านครราชสีมา ทำให้สามารถสรุปสถานการณ์ปัจจุบันของ สถานะภาพปัจจุบันของภูมิทัศน์เมืองที่มีผลต่อมรดกวัฒนธรรม ได้ว่า มรดกวัฒนธรรม 22 พื้นที่ ชาวเมืองประเมินให้ 10 พื้นที่มรดกวัฒนธรรมมีลักษณะพื้นที่ที่มีภูมิทัศน์เมืองที่สวยงาม โดยไล่ ลำดับการประเมินตั้งแต่ดีมากลงไป ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี มีค่าเฉลี่ยการประเมินมากที่สุด คิดเป็นระดับ 4.10 รองลงมาเป็นประตูชุมพล คิดเป็นระดับ 3.99 วัดพายัพ คิดเป็นระดับ 3.97 ประตูไชยณรงค์ คิดเป็นระดับ 3.61 ประตูพลแสน คิดเป็นระดับ 3.60 ประตูพลล้าน คิดเป็นระดับ 3.57 คูเมืองเก่า คิดเป็นระดับ 3.30 ศาลหลักเมือง คิดเป็นระดับ 3.27 วัดสระแก้ว คิดเป็นระดับ 3.20 สระแก้ว คิดเป็นระดับ 3.02 และพื้นที่มรดกวัฒนธรรมทั้งหมด 12 พื้นที่ ที่ชาวเมืองประเมิน ให้ควรมีการปรับปรุงพื้นที่รอบมรดกวัฒนธรรม โดยไล่ตั้งแต่ควรปรับปรุงมากที่สุดน้อยที่สุด ได้แก่ สระทองหลาง คิดเป็นระดับ 0.1 ศาลพระนารายณ์ คิดเป็นระดับ 0.81 วัดบึง คิดเป็นระดับ 0.89 สระบัว คิดเป็นระดับ 1.03 วัดบูรพ์ คิดเป็นระดับ 1.20 สระขวัญ คิดเป็นระดับ 1.25 สระวัดพระ นารายณ์ คิดเป็นระดับ 1.93 วัดอีสาน คิดเป็นระดับ 2.18 วัดพระนารายณ์ คิดเป็นระดับ 2.39 กำแพงเมือง คิดเป็นระดับ 2.68 วัดบึง คิดเป็นระดับ 2.78 และวัดบูรพ์ คิดเป็นระดับ 2.82

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับภูมิทัศน์เมืองต่อการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมชาวเมืองได้ให้เหตุผลว่า ส่วน ใหญ่ สภาพภูมิทัศน์เมืองทรุดโทรม คิดเป็นร้อยละ 21.70 รองลงมาให้เหตุผลว่าสกปรก คิดเป็น

ร้อยละ 17.56 ภาพพจน์ไม่สื่อต่อการจดจำ คิดเป็นร้อยละ 12.82 พื้นที่มรดกวัฒนธรรมถูกบดบัง คิดเป็นร้อยละ 12.01 ภูมิทัศน์เมืองไม่เป็นระเบียบ มีสภาพฝุ่น คืดเป็นร้อยละ 9.79 พื้นที่มรดกวัฒนธรรมเข้าถึงยาก คิดเป็นร้อยละ 6.76 สภาพดูคับแคบ คืดเป็นร้อยละ 5.95 และพื้นที่ไม่มรดกวัฒนธรรมไม่รองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้น คิดเป็นร้อยละ 3.63 ตามลำดับ

5.3.3 ความต้องการการปรับปรุง ลักษณะรูปแบบภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม

จากการสำรวจแบบสัมภาษณ์ความเห็นชาวเมืองต่อภูมิทัศน์เมือง สามารถสรุปวิเคราะห์ได้ว่า มีชาวเมืองในพื้นที่เมืองเก่าร้อยละ 77 เห็นด้วยกับการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ร้อยละ 33 ยังไม่ต้องปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ซึ่งแจกแจงรายละเอียดได้ว่า ในการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมควรเริ่มต้นจากการปรับปรุงตัวพื้นที่มรดกวัฒนธรรมให้ดีกว่าก่อน จึงค่อยปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองโดยรอบให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ ตรงนี้ถือเป็นเงื่อนไขของการร่วมมือในการภูมิทัศน์เมืองของชาวเมือง โดยผลของการแสดงความคิดเห็น ร้อยละ 71 ให้ควรปรับปรุงพื้นที่มรดกวัฒนธรรมก่อน

ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองชาวเมืองให้ความเห็นว่าลักษณะทางกายภาพมีผลมากต่อการอนุรักษ์ ซึ่งลักษณะกิจกรรมเป็นตัวแปรตามจากลักษณะทางกายภาพ และความสัมพันธ์กับมรดกวัฒนธรรม ซึ่งผลแสดงความคิดเห็นร้อยละ 77 ให้มีการปรับปรุงทางกายภาพ

ซึ่งในรายละเอียดทางกายภาพชาวเมืองได้แสดงความคิดเห็น ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ กลุ่มอาคาร ป้ายโฆษณา และองค์ประกอบถนน (สาย เสาไฟฟ้า ถังขยะ ตู้โทรศัพท์ ฯลฯ) ได้ทำการแสดงความคิดเห็นผลกระทบกลุ่มตัวชี้วัดกลุ่มนี้ต่อภูมิทัศน์เมือง ทำให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ได้ดังนี้ ชาวเมืองได้แสดงความคิดเห็นว่า กลุ่มอาคารมีการผลกระทบต่อภูมิทัศน์เมืองเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมาเป็นองค์ประกอบถนน คิดเป็นร้อยละ 28 และป้ายโฆษณา คิดเป็นร้อยละ 13

โดยคำตอบสุดท้ายของแบบสัมภาษณ์ของกลุ่มชาวเมืองที่ประเมินให้ภูมิทัศน์เมืองควรมีการปรับปรุงเพื่ออนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม ได้เสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง ได้ดังนี้ สามารถรับรู้มองเห็นได้ชัดเจน คิดเป็นร้อยละ 3.72 รองลงมาเป็นแนวทางทำให้ดูโล่งสวยงามเป็นระเบียบ คิดเป็นร้อยละ 29.27 พัฒนาและจัดการให้ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 15.03 ที่พักผ่อนร่มรื่น คิดเป็นร้อยละ 11.40 ภาพรวมของเมืองเก่า คิดเป็นร้อยละ 5.70 และสามารถรองรับกิจกรรมพื้นที่กับการท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 3.89 ตามลำดับ